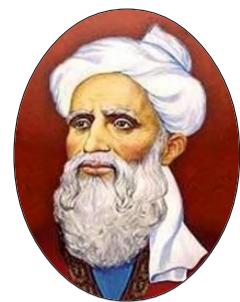

АНВОР ДОНИШ

E-mail: anvor.donish@kgu.tj Нашрияи Донишгоҳи давлатии Кӯпоб ба номи Абуаబдуллоҳи Рӯдакӣ*
www.anvor.tj №10 (334) 16-уми ноябр 2022, ҷоршанбе (оғози нашр: соли 1994)

ЗО-СОЛАГИИ ИЧЛОСИЯИ XVI ШӮРОИ ОЛӢ МУБОРАК БОШАД, ҲАМВАТАНОНИ АЗИЗ!

Тамоми донишу таҷрибаамро барои дар ҳар хона ва ҳар оила барқарор шудани сулҳ равона карда, барои ободиву пешрафти Ватани азизам садоқатмандона меҳнат мекунам. Барои ноил шудан ба ин нияти муқаддас агар лозим шавад, ҷон нисор мекунам, чунки ман ба ояндаи неки Ватанам ва ҳаёти хушбахтонаи ҳалқи азияткашидаам бовар дорам...

ЭМОМАЛИ РАҲМОН

АКСҶОИ ТАъРИХӢ АЗ ИЧЛОСИЯИ ТАҚДИРСОЗ

197 ВАКИЛИ ТАъРИХӢ ДАР ИЧЛОСИЯИ ТАҚДИРСОЗ

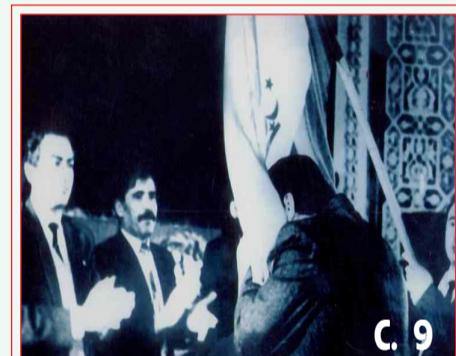
ЭМОМАЛИ РАҲМОН - БУНЁДГУЗОРИ ФАРҲАНГИ СУЛҲ

НАҚШИ ИЧЛОСИЯИ XVI ДАР ТАҲКИМИ ИСТИҚЛОЛ ВА ВАҲДАТИ МИЛЛӢ

ГУФТОРҲО ДАР БОРАИ ИЧЛОСИЯИ XVI

МАРЗҲОИ ЭРОН ВА ТУРОН ДАР "ШОҲНОМА"

КОНСТИТУСИЯ - ҚАФИЛИ ОЗОДИИ ФАЪОЛИЯТИ СОҲИБКОРӢ

С. 8

С. 12-13

С. 13

С. 15

ИЧЛОСИЯИ XVI ШУРОИ ОЛӢ ВА НАҚШИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ ДАР БАРҚАРОСОЗИИ ҲОКИМИЯТИ КОНСТИТУТСИОНИЙ

*Раҳмон Дилшод Сафарбек,
доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ,
профессор, ректори Донишгоҳи
давлатии Қӯлоб ба номи
Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ*

Саҳифаҳои таъриҳ фарогири равандҳои пурпечутоби ташаккул, ҳукumat ва пошхӯрии бисёр давлатҳои муқтадирест, ки дар давраҳои гуногун дар ақсои мухталифи олам бо соҳторҳои на ҳамеша ҳамсони идорақунӣ арзи ҳастӣ кардаанд. Аммо ин воқеяният пайваста сабит гаштааст, ки дар раванди ташаккули давлатдории ҳалқу миллатҳо нақши Пешвои эътирофшудаи умум, некрою ботадбир, боғазлу дониш, Раҳбарни бонуфузу соҳибзэтибор, часуру фидокор, Сарвари қавмдӯсту чавонпарвар, пуштибони илму фарҳанг ва санъату ҳунар, бешубҳа нақши меҳварист.

Асосгузори сулху ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, сарвар ва ҳомии тоҷикони ҷаҳон, эҷёғари тамаддуни оламгири гузаштагони боғазлу некном, Пешвои эътирофшудаи асри XXI, муаллиф ва таргигари формулаи нодиро сулҳ, Президенти кишвар мұхтарам Эмомалӣ Раҳмон маҳз аз чумлаи он сарварону раҳбарон, шахсияти барҷаставу бемисли таърихист, ки хираду ҷаҳонбинӣ, илми сиёсату фарҳанги идоракунӣ, малакаи муттаҳидсозии гурӯҳҳои оштинопазир, рушдбахшии илму маърифат ва таҳқими пояҳои давлатдории миллиро аз аҷоди пуршарафу оламшумул комил ба мерос гирифта, бо камоли часорат ва масъулият аз минбари Қасри Арбоб дар Ичпосияни тақдирсози 16-уми Шӯрои Олии мамлакат савганди садоқату хидмати соғдиона ба ҳалку Ватан ҳӯрд, стратегияни ҳифз ва рушди давлатдории миллиро муйян намуд, гурӯҳҳои ба ҳам зид ва оштинопазирро мұтаққид гардонда ба ҳам овард, кишвари ҷангзадаро ба мамлакати ҷарғону гулрез ва мардуми ҳонабардӯшу наавмешашро ба шаҳрвандони комилхуқуқи ҷомеаи башарӣ табдил намудаву имрӯзҳо ба ҳайси Пешвои маҳбубу муazzам ва падари дардошнову меҳрубон миллати басаодатрасидаро дар масири рушду пешрафти бемайлон ва корнамоиҳои таърихӣ роҳнамоӣ мекунад.

Таърихи роджномай мекунад.

Пешвои миллат, бо назардошти аҳамияти бузурги таърихии Ичлосия 16-уми Шўрои Олӣ, дар суханронии хеш ба муносабати 20-умин согларди ичлосия таъкид намуданд, ки омӯхтан ва пос доштани иқдому паёмадҳои таърихии Ичлосия шонздаҳум барои ҷомеаи имрӯзу ояндана кишвари соҳубистиколу ми бисёр муҳимму ibratromӯз ва дар маҷмӯа, қарзи фарзандиву рисолати шаҳрвандӣ маҳсуб монаввазад.

рисолати шаҳрванди маҳсуб мешавад.

Ҳаводису таҳаввулоти босуръати со-
лҳои аввали соҳибистиқлоли ҳалқи То-
ҷикистонро дар масири ҳифзу нигаҳдо-
рии арзишҳои ин неъмати беҳаҷо ба
имтиҳони сангини таъриҳ мувоҷех кард.
Пошхӯрии давлати абарқудрати Шӯравӣ

боиси кандашавии равобити сиёсӣ, иқтисодӣ ва дигар муносабатҳои хоҷагидории Тоҷикистон бо давлатҳои пасошӯравӣ гашта, тамоми самтҳои хоҷагии ҳалқи мамлакатро ба буҳронҳои шадиди сиёсиву иқтисодӣ дучор намуд. Гузашта аз ин, якбора боло рафтани рӯҳияни озодфиркию гуногу-нандешии сиёсӣ, таъсиси гурӯҳу ҳаракатҳои гуногун, таҷрибаи нокофии сиёсии роҳбарони давр ҷиҳати идораи кишвари соҳибхитиёر ба авчи майдоншиниҳо, ҳатари парокандашавии миллат, ҳалалдоршавии тамомияти арзӣ ва ҷудоиандозии минтақаҳои кишвар оварда расонид. Нангитарин паёмади ин ҳаводис он буд, ки бо ҷурми гурӯҳу ҳизбҳо, афроди алоҳиди ва даҳолати бевоситаи манфиатдорони ҳориҷӣ Тоҷикистон ба коми оташи ҷангӣ таҳмилии шаҳрвандӣ кашида шуд.

Ванди кашида шуд.
Авалхои моҳи сентябрини соли 1992 вазъияти сиёсӣ чунон вазнин мегардад, ки Президенти вақти Тоҷикистон дар фурудгоҳи шаҳри Душанбе аз ҷониби нерӯҳои мусаллаҳ мавриди муҳосира қарор гирифта, маҷбур ба истеъфо мешавад. Моҳи октябрин он сол Ҳукумати ҷумҳурӣ, бо сабаби авҷ гирифтани муборизаҳои низомӣ байни не-рӯҳои муҳталифи сиёсӣ фалач гардида, ба истеъфо меравад. Пойтахти ҷумҳурӣ - шаҳри Душанбе ба саҳнаи даргириҳои мусаллаҳона ва ҷангӣ бародаркӯш мубаддал шуда, Тоҷикистонро фалокати аз байн рафтсан таҳдид мекард. Дар ҷунин вазъияти мудҳиш баргузор намудани ИҶПСИЯТ XVI Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон мебарод шуда, ки инчунин макони ҷаҳонӣ мебарод шуда, тоҷиконро маддатӣ мегардад.

Дар маржилай кунунии рушди кишвар бошад, танҳо зарур аст, ки ваҳдату суботи сиёсӣ ҳифз шавад, тарбияи ҳуқуқии ҷавонон дар рӯҳияи эҳтиром ба асолати милливу фарҳангӣ сурат бигирад, низоми миллии ҳуқуқӣ аз дълатҳои манғии равандҳои ҷаҳонишавӣ дар канор бимонал.

чикистон ягона роҳи начоти Ватан буд, аммо бо сабаби набудани одитарин шароити амниятӣ дар шаҳри Душанбе Шӯрои Олий қарор қабул мекунад, ки Иҷтисадия дар шаҳри Хӯҷанд баргузор шавад.

A collage of black and white photographs from the 1970s, capturing various scenes of life and infrastructure in Iran. The images include: a view of a modern highway with cars exiting a tunnel; a formal meeting between a man in a suit and several children; a group of men in traditional Iranian clothing walking outdoors; a man in a military uniform standing next to a flag; a man in a suit looking towards the camera; a group of men in winter coats walking on a snowy path; a large-scale fountain or water feature in a public square; a modern building under construction with a steel frame; a road winding through a rugged, rocky landscape.

чой надоштанд, нақши ҳалкунанда до-
рад.

Президенти Академияи миллии имоҳи Тоҷикистон Фарҳод Раҳимӣ хуб қайдардаанд, ки яке аз муҳимтарин дастовардҳои Ичлосия XVI дар марҳилаи навини таъриҳӣ ба арсаи раҳбарӣ ва давлатдорӣ овардани шаҳсияти миллию мардумӣ дар симои Эмомалӣ Раҳмон буд. Ин мадди майдони сиёсати минтақавӣ ва башарӣ бо рӯҳи қавии миллӣ на танҳо вазъро ба эътидол оварда, созиши миллиро дар сатҳи иҷтимоӣ таъмин намуд, балки дар эъмори давлат, таҳқими Истиқтоли давлатӣ ва сиёсати миллӣ дар миёсси байналмилалӣ саҳми сазовор гузашт.

Раиси тозайнитхоби Шўрои Олий
мамлакат мұхтарам Эмомалӣ Раҳмон

Дар "Изҳороти Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон", ки 26 ноябрисоли 1992 қабул шуд, зикр гардида буд, ки "Муҳимтарин дастоварди кори иҷтисадия тантанай қонун аз болои қонуншиканий, бозгаштан ба роҳи конституцисионии ҳалли масъалаҳои тезутунди иҷтимоию сиёсӣ мебошад, ки чоме-аро ба изтироб оварда буданд".

Дар натиҷа қабули қарорҳои таърихио тақдисор, роҳандозии ташаббусҳои созандаву сулҳигӯёна бо сарварии Раиси чавону пургайрати Шӯрои Олий ва баъдан (соли 1994) Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомали Рахмон дар тамоми соҳаҳои ҳаётӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ, фарҳангӣ ва ҳуқуқии кишвар дигаргуниҳои кулӣ ба амал омада, заминаҳои боэъти-моду устувори бунёди аркони давлатдории миллӣ гузашта шуд. Ҷумҳурии Тоҷикистон роҳи бунёди давлати ҳуқуқбунёд, соҳибхитӣёр, демократӣ, дунявӣ ва ягонаро пешгирифта, дар муҳталиф қутоҳи таъриҳӣ соҳиби Конституция, Нишон, Парчам, Суруди миллӣ, асъори миллӣ ва тамоми руҳнҳои давлатдории миллӣ гардид.

Чунончи Пешвои миллат қайд мекунанд: "Дар лаҳзашои тақдирсози ҳаёти давлат ва ҳалқи Тоҷикистон ба ҳам омадани фарзандони баномуси миллат, муттаҳидӣ дар атрофи Роҳбари давлат, натарсидан аз душвориву ҳатарҳои мавҷуда, эътимод ба ояндаи неки давлат ва ҳалқи худ имрӯз Ҷумхурини Тоҷикистонро ба як давлати ободу зебо ва рӯ ба инкишоф мубаддал гардонид".

Хамин тавр, 30 сол қабл дар Қасри Арбоб фарзанди фарзонаи замон бо номи Эмомали Рахмон барои роҳбарии миллати деринбунёду соҳибтамаддун чиҳати кашфи уфуқҳои нави рушду пешрафт ва соҳибдавлатӣ ба сари минбар омад ва дар муддати нисбатан кӯтоҳи таъриҳӣ бо партавафшонии Парчами миллии пурчилову осмонбӯс, бо эъмори майдони "Истиқтол"-у "манороя сулху бурҷи побарҷои миллат" дар қалби Тоҷикистон - Душанбе гулпира-ҳан тантанаи истиқтолу озодӣ ва соҳибдавлатиро то саросари дучё даҳн карданд.

Фаъолияти имрӯзай густурда ва муташак-
килони Ҳукумати мамлакат таҳти роҳбарии
дурандешонаи Асосгузори сулҳу вадҳати
миллӣ, Пешвои миллат мұхтарам Эмомали
Раҳмон давоми ҳамон сиёсати ҳукуқиест, ки
ҳадафҳои волои он дар Ичлоисия XVI Шурои
Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян шуда бу-
данд. Аксари он аҳдоғу вазифаҳои ҳукуқиест,
ки дар пеш меистоданд, ба мисли таъмини
вопоияти Конститутсия ва қонунҳо, таҳқими
қонуният ва тартиботи ҳукуқӣ, таъмини ҳукуқу
озодиҳои инсон, ҳаётни осудаҳолонаи халқ
ва ташкили фаъолияти мустадили мақомо-

ти хокимиияти давлатӣ амалӣ гаштанд.

Дар марҳилаи кунунии рушди кишвар бошад, танҳо зарур аст, ки ваҳдату суботи сиёсӣ ҳифз шавад, тарбияни ҳуқуқини чавонон дар рӯйхии эҳтиром ба асолати миллӣни фарҳангӣ сурат бигирад, низоми миллӣни ҳуқуқӣ аз даъватҳои манғии равандҳои ҷаҳонишавӣ дар канор бимонад. Салоҳиятнокӣ ва масъулитиятиносии шаҳсони мансабдор, ҳодимоҳи сиёсиву давлатӣ, роҳбарияти ташкилоту идораҳо ва дар умум, тамомии сокинони ватани азизу маҳбуб василаи асосии таъмин ва нигаҳдошти ин арзишҳост.

НАҚШИ ИЧЛОСИЯИ XVI ДАР ТАҲКИМИ ИСТИҚЛОЛ ВА ВАҲДАТИ МИЛЛӢ

Маҳмуд АБДУЛЛОЕВ,
доктори илмҳои таърих,
профессори кафедраи таърих
ва методикаи таълими таърих
Шердил ИСУФОВ,
саромӯзгори кафедраи таърих
ва методикаи таълими таърих

Бахшида ба 30 - солагии
Ичлосияи XVI Шӯрои Олии
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Бо гузашти ҳазор сол баъд аз
Сомониёни бузург соли 1991
дар харитаи сиёсии ҷаҳон давлати
нави миллӣ - Ҷумҳурии Тоҷикистон
арзи вучуд намуд. Роҳи
пурпечутоби дар солҳои истиқлол
тайнамудаи Тоҷикистон ба
садсолаҳо баробар мебошад.
Дар ин давра, - қайд менамояд,
Асосгузори сулҳои ваҳдати миллӣ,
Пешвои миллат, Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарар
Эмомали Рахмон, - дар тафаккури
халқи тоҷик дигаргунҳои дар
ҳақиқат инқилобие ба вучуд ома-
данд, ки ба давраҳои сипаришу-
да муқисанашаванда мебошад.

Имрӯз ҳамаи сокинони мам-
лакат, сарфи назар аз мансуби-
яти миллivity эътиқоди динӣ ба
ҳамин ақидаанд, ки Тоҷикистон
Ватани умумӣ ва ягона тамоми
шаҳрвандони он
мебошад. Дӯст
доштану амнияти
сиёсиву иқтисодӣ
ва фарҳангии онро
таъмин кардан ваз-
ифаи мӯқаддаси
ҳар як шаҳрванд ба
шумор меравад.
Фарҳанги сулҳо пой-
девори воқеии
ҳалли муқовиматҳо,
расидан ба сулҳо
ваҳдат ва ризояти
миллӣ дар мамла-
кати мо гардид, ки
назирашро ягон ҳа-
лку миллат надида
буд. Фарҳанги сулҳо
қутбномои роҳи бу-
нёдкорони истиқло-
ли миллӣ мо гарди-
да, ҳамчун падидан
тоза ва ибраторомӯзи
ҳаллу фасли муно-
қишаҳои сиёсӣ сиёсати сулҳои
нави давлати моро дар арсаи
ҷаҳонӣ вусъат мебахшанд.

9-уми сентябри соли 1991
парламенти Тоҷикистон дар бо-
раи Истиқлoli чумхурӣ декла-
ратсия қабул намуд. Ин рӯз дар
таърихи ҳалқи тоҷик чун рӯзи
Истиқлол ворид гардид. Тоҷи-
кистон чун давлати мустақил ба
арсаи олам ворид гардид ва зи-
ёда аз 170 давлати ҷаҳон Истиқлоли
Тоҷикистонро эътироф
намуданд. Мутобики Конститутсия
интихоботи Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон бо ишти-
роқи қувваҳои гуногуни сиёсӣ гу-
зашт.

Бунёдгарони исломӣ ва баъзе
ҳаракатҳои нави сиёсӣ барои
ташаккул додани төъдоди зару-
рии афкори ғаразноказон дар
таърихи давлати соҳиби истиқло-
лу озод татбиқи пешинаи аз ҳама
душвори давраи гузаришро пеш
гирифтанд. Ин даврае буд, ки
асоси ҷамъияти пештара барҳ-
ам меҳӯрӣ. Аммо ҳукумат, ки ҳалқ
роҳбариро ба он бовар карда
буд, аз озмоиш нагузашт ва но-
тавонии худро нишон дод. Ҳуку-
мат вазъиятро назорат карда
натавонист, гузашт намуд ва

Дар давраи ниҳоят ҳассоси аз як соҳт
ба соҳти дигари давлатдори гузаштани
Тоҷикистон қудратталабии сиёсии баъзе
ҳизбу ҳаракатҳо ва шахсиятҳо алоҳида
боиси риоя нагардидани мөъёрҳои қонуни
асоси гардид ва ин амал оқибат ба ҷанги
даҳшатноки шаҳрванди оварда расонд, ки
он воқъеан ба тамомияти арзиву мавҷуди-
яти давлати Тоҷикистон ва ягонагии мил-
лати тоҷик ҳатари ҷидди дошт.

қатъият нишон надод. Воқеъо-
ти ҳунини Тоҷикистон боз як
бори дигар нишон доданд, ки
мавҷудияти қонунҳои ҳуби де-
мократӣ ин маънои онро надо-
рад, ки ҷизи аз ҳама асосӣ риояи
қонун аз ҷониби шаҳрвандон ва
ташкили ҷамъияти граждани ба
вучуд оварда шудааст. Вазъияте,
ки қонунҳо амал намекунанд,
шаҳрвандон аз доираи амали
қонун берун мондаанд ва аз да-
сти Ҳукумат амале намояд, ин
ба тақсимшавии ҷамъият ба ғур-
ӯҳро ба ҳам мухолиф ва тезу-
тунд гардидани мухолифати
дохили мөорад.

Бунёдгарон дар ибтидои Истиқлол
бо истифода аз шиорҳои

маҷбур намуданд, ки ба аризай
истеъфояш имзо гузорад. Ҳуку-
мате ташкил карда шуд, ки онро
Акбаршо Искандаров сарварӣ
мекард. Воқеан ин ҳунарезиҳо ба
ҷанги шаҳрвандӣ ибтидо гузашт.
16 ноябри соли 1992 дар шаҳри
Хуҷанд Ичлосияи маҳсуси
Шӯрои Олиро гузарониданд ва
Эмомали Рахмон Раиси Шӯрои
Оли интихоб гардид. 6-уми де-
кабри соли 1992 муборизаи яроқ-
нок барои Душанбе сар шуд, ки
пас аз як ҳафта бо бартарии қув-
ваҳое, ки Эмомали Рахмонро
пешниҳод намуда буданд, анҷ-
ом ёфт. Аммо роҳбарони маглуб-
гардидай Қўргонтеппа, Гарм, Помир
ва табақаи болоии рӯҳониё-

игвогаронаи ҳуд, ки ба паҳлуҳои
аз ҳама душвори ҳаётӣ ҳалқи
оддӣ даҳл мекарданд, дикъати
мардумро аз ҳалли масъалаҳои
муҳими ҳаётӣ дур намуданд ва
онҳоро ташвиқ намуданд, ки
яроқ ба даст гиранд. Бунёдгаро-
ни исломӣ ва "демократӣ" мақ-
сад доштанд, ки аз рӯи принси-
пи инқилобӣ амал намоянд,
вале ба онҳо мусассар нашуд.

Онҳо қонунҳои тараққиетӣ ҷомеа-
ро барои тоҷикистониён бо
қисмати хело баланд пардоҳт
намуданд талаб намуданд. Аз ҳама
фочианоктараш он аст, ки
озодӣ ва истиқлолро на аз душ-
мани беруна, балки аз бародар-
и тоҷикистонии ҳуд гирифтанд
мехостанд.

Мубориза пас аз эълон гар-
дидани Истиқлoli Чумхурӣ
Тоҷикистон хеле тезутунд гар-
дид. 11-уми май соли 1992 Президент
Рахмон Набиев таҳти
фишори мухолифин бо иштиро-
қи онҳо ба таъсиси Ҳукумати му-
росси миллӣ роӣ шуд. Намо-
яндагони мухолифин бояд сея-
ки мансабҳои вазирӣро соҳиб
мешуданд, аммо бо ин мубориза
ҳотима наёфт. 7 сентябри
соли 1992 Раҳмон Набиевро

ни мусулмон яроқҳои худро на-
гуаштанд, ки ин яке аз сабабҳои
ҷанги шаҳрвандӣ дар Тоҷикистон
гардид. Намояндагони зиёди мух-
олифин ба ҳориҷа ҳичрат кар-
данд.

Маҳз аз ҳамин сессия сарва-
ри давлат 26 ноябри соли 1992
сессияи XVI Шӯрои Олии Чумхурӣ
Тоҷикистон ба аҳзоби сиёсӣ,
ҳаракату созмонҳо, ба тамоми
шаҳрвандони чумхурӣ муроҷаат
намуд, ки ҷидду ҷаҳди худро баҳ-
ри фаврӣ қатъ кардан ва аз рӯзғо-
ри ҷомеа дур кардани ҷанги ба-
родаркуш муттаҳид шаванд.
Шӯрои Олии Чумхурӣ Тоҷикистон,
инчунин изҳори умед карда
буд, ки муроҷаатномаи мазкурро
аҳзоби сиёсӣ, ҳаракату иттиҳо-
дияҳо, ҳамин таҳти таҳти
ҷумҳурӣ баҳри тантанаи ақли солим
ва адлу инсоғӣ ба хотири дар
қаламрави Тоҷикистон пойдор
шудани сулҳо муросо дастгирӣ
ҳоҳанд кард.

Дар давраи ниҳоят ҳассоси аз
як соҳт ба соҳти дигари давлат-
дорӣ гузаштани Тоҷикистон қудрат-
талабии сиёсии баъзе ҳизбу ҳа-
ракатҳо ва шахсиятҳо алоҳида
боиси риоя нагардидани мөъёрҳои қонуни
асоси гардид ва ин мубориза

• Шеъри рӯз

Муҳаммад ФОИБ,
Шоири ҳалқии Тоҷикистон

ИЧЛОСИЯ XVI

Нигаҳҳо дар камони дидако чун тирҳо ҳуфта,
Ҳама дар лавҳи маҷлисгоҳ чун тасвирҳо ҳуфта.
Намеҷунбад касе дар ҷой, ҳайкалгаштаро монад,
Зи хоби ин ҳама тақдирҳо тадбирҳо ҳуфта.
Нафасҳо дар гулӯҳо баставу овозҳо бандӣ,
Ғам озод асту мемонад ба зинҷони фарҳамандӣ.
Зи тарҳи рӯйҳои рангканда метавон бишноҳт,
Базӯр аз ҳамдигар раштию қӯлобии ҳӯҷандӣ.
Нажоҳад дидани дидори гармиро яғон сардӣ,
Ба сарсабзӣ бисӯзад ҷашми рашколудааш зардӣ.
Намемонад бадӣ, некӣ ниҳад по дар қадамҷояш,
Камонмардӣ намекоҳад, ки ҷо ёбад ҷавонмардӣ.
Дар ин ҷо марғ гӯё зинҷагониро ҳигаҳон аст,
Ҳама шодӣ ғамолуду ҳама дидор ҳичрон аст.
Касе дар шишиаш ҷашме наҳоҳад акси ҳуд дидан,
Дар ин дидан фиребу ростию дарду дармон аст.
Фишор аз ҳар тараф, аз ҳар тараф таҳдиди марговар,
Надорад одаме бар одиме дар рӯзи бад бовар.
Сиёсат бозии бисёр душвор аст, осон нест,
Ҷавоби пурсиши бозингаронро додани бовар.
Ҷавоби он ҳама додӣ, зи бедорӣ сухан гуфтий,
Зи ҳифзи ҳастии миллат, зи тақдирӣ Ватан гуфтий.
Раҳи ҳастии бе ҳалқу диёрам ҷодаи марғ аст,
Фидо созам дар ин раҳ, лозим ояд, ҷони ман, гуфтий.
Шавад то мушкил осон, рӯ ба даргоҳи Ҳудо кардӣ,
Ливои мулки ҳудро гирия карда, бӯсаҳо кардӣ.
На танҳо ҳешро, бегонаро ҳам ошно кардӣ,
Ҳалолат бод, дар аҳдат вафо, қарзат адо кардӣ.

амал оқибат ба ҷанги даҳшатноки
шаҳрвандӣ оварда расонд, ки он
вокеан ба тамомияти арзиву мав-
ҷудияти давлати Тоҷикистон ва
ягонагии миллати тоҷик ҳатари
ҷиддӣ дошт.

«Барои ба эътидол овардани
вазъияту суботи ҷомеа ва ризояти
ваҳдати миллӣ зарурати эҷоди
давлати нави ҷомеаи Тоҷикистон
ба миён омада буд ва мавтонис-
тем, ки ин имконияти таърихи
тоҳро бâъди Ичлосияи XVI Шӯрои
Олии Чумхурӣ Тоҷикистон ва ба-
рқарор намудани соҳти конститут-
сионӣ амалӣ гардонем. Маҳз дар
ҳамин ичлосия мақсади худро оид
ба эъмори давлати демократӣ,
ҳуқуқбунёд ва дунявӣ қатъиян
эълон намудем, ки он роҳи мин-
баъдаи рушду тақомули давлату
давлатдории навини моро мӯайян
кард.» - изҳор дошт дар сухан-
рониаш Асосгузори сулҳо ваҳдати
миллӣ, Пешвои миллат, Прези-
денти Чумхурӣ Тоҷикистон муҳ-
ттарар Эмомали Рахмон ба муно-
сибати 10-солагии Конститутсияи
Тоҷикистон.

Инак он рузе, ки онро тоҷи-
кистониён дер боз интизор
буданд, фаро расид. Ин рӯз
27-уми июни соли 1997 буд.
Ин рӯз ба музокироти миёни
тоҷикон, таҳти сарпастарӣ
Созмони Милали Муттаҳид
хусни хотима баҳшид. «Сози-
шномаи умумӣ - қайд менамояд
Президенти Чумхурӣ Тоҷикистон
Эмомали Рахмон, - аз лиҳози
аҳамияти фавқулоддай
худ бо эъломияти Истиклоли
Чумхурӣ Тоҷикистон дар як
радиф меистод. Агар эъломия
дар Тоҷикистон ба таври
расмӣ истиқлол ва соҳибхит-
ёй ато карда бошад, пас Сози-
шнома сулҳу суботро дар
сарзамини мо таъмин кард.»

МАРЗҲОИ ЭРОН ВА ТУРОН ДАР "ШОҲНОМА"

Дар "Шоҳнома" масофаҳо ҳамчунин бо вожаи "манзил" (як рӯза роҳ), андозагирий шудаанд. Аз ҷараёни бозтоби роҳпаймоии радону сипаҳсолорон бармеояд, ки як манзил то 35 - 40 километрро ташкил медиҳад, ки як роҳпаймоён ғолибан пас аз паймудани ин масофа барои осоиш ва иваҳ кардани аспҳо таваққуф менамуданд.

Ба Кӯчгорбош фиристод тоҷ.
Ҷаҳон нае шуд аз доди Нӯшинаравон,
Бихуфтанд бар пушт пиру ҷаҷон.
Якоқ ҳаме хонданд оғарин,
Ба ҳар ҷой бар шоҳи Эронзами.

(1- 8, 261)

Лозим ба ёдкард аст, ки аз рӯйи ишоҳрои дар "Шоҳнома" омада, бунёди нахустин шаҳрои бузург ба шоҳаншоҳони пешдодӣ нисбат доранд. Ҳанӯз шоҳаншоҳи Қовус дар наҷавонии Сиёваш, то ба Туронзами рафтанаш замини кӯҳистон, ки "кунун Мовароуннаҳр хонандаш", ба Сиёваш дода буд:

Замини Кӯҳистон варо дод шоҳ,
Ки буд ўсаҷи бузургиеву гоҳ.
Чунин хондандаш ҳаме пештар,
Ки хонӣ кунун Мовароуннаҳр.

(1- 3, 17)

Яқин аст меҳри мардуми Самарқанд ба Сиёваш ва эҷоди сӯҷомаи (марсияи) машҳур бар марғи Сиёваш, аз тарафи мардуми Самарқанд, решаш дар сарварии Сиёваш бар сарзамини Вароруд доштааст.

Дар "Шоҳнома" сатрҳои зиёде пешиддор меоянд, ки лашкаркашии шоҳаншоҳону гурдон ба фаросӯйи рӯдҳонаи Омӯз барои озодсозии фалоти Эрон, ба вижа шимоли шарқи он, аз банди тозандагони хайманишин нигаронида шудаанд. Дар китоби китобҳо меҳонем, ки чи гуна мардуми Балху Вароруд аз бедодиву зиндагии талҳи дар асорати бегонагон ранҷ бурда, аз оромиву хоб бебаҳраанд:

Чагониву Бомиеву Ҳатлону Балх,
Шуда рӯз бар ҳар касе тору талҳ,
Бухорову Омӯю Ҳоразму Зам,
Басе ёд дорем бо дарду гам,
Зи бедод аз ранҷи Афросиёб,
Касеро набуд ҷои орому хоб.

(1- 8, 264)

Давраи озодсозии Вароруд аз турониён туркон ба замони шоҳаншоҳии Кайхусрав рост меояд. Бад - он сон ки аз пажӯҳишҳои пурарзиши донишманди доно, Ҳусайн Шаҳиди Мозандаронӣ (Безжан) дарёфтаем, "давраи Кайхусрав давраи ягонагӣ ва якорчагии ҳама мардумони эронӣ буд ва "Шоҳнома" - и Фирдавсӣ беш аз ҳар сарчашмаи дигар моро ба бархе огоҳҳои пурарзиши ҷуғрофиёй ошно мекунад, ки аз онҳо наметавон бад - он гуна дар сарчашмаҳои дигар нишоне ёфт". (20, 24)

Дар достони "Номаи Пирон ба Гударзи Кашводӣ", Ҳаким Фирдавсӣ нигоштааст, ки сабаби асосии ҳамлаҳои эрониён ба Турон барқарор намудани додҳоҳӣ, бозпас гирифтани заминҳои ишғолгаштаи Вароруд ба Эрон мебошад, ки биступанҷ шаҳр ба унвони шаҳрои Эрон, барои холӣ кардан аз сипоҳи турониён ёдовар шудааст. Дар ин достон меҳонем, ки бузургон аз Омӯз то Ҷоҷу Ҳутан анҷуман ороста ба шоҳ арз менамоянд, ки аз бедодиву ранҷи Афросиёб ҳама шаҳристонҳо вайрону ҳароб гашта, касеро орому хоб нест:

В-аз он пас бузургон шуданд анҷуман,
Зи Омӯз то шаҳри Ҷоҷу Ҳутан.
Бигуфтанд к - ин шаҳроҳои фароҳ,
Пур аз бوغу майдону айвону коҳ.
Зи Ҷоҷу Тарак то Самарқанду Суғд,
Басе буд вайрону ороми ҷуғд.
Касеро набуд ҷои орому хоб.

(1 - 5, 256)

Танҳо пас аз омадани Кайхусрав ва Баҳроми Гӯр мардум аз ранҷу бандагӣ раҳо ёфта, осуда шуданд:

Чу Кайхусрав омад бирастем аз ўй,
Ҷаҳоне шуд осуда аз гуфтугӯй.

Биёмад ҷаҳондор Баҳроми Гӯр,
Аз ў гашт Ҳоқон пур аз дарду шӯр.

(1 - 8, 263-269)

Бо жарғнигарӣ ба ин порча аз дostonи ёдшуда, ба кас пӯшида наҳоҳад монд, ки ҳадафи аслии лашкаркашии эрониён ба Вароруд озодсозии бахши шимолу шарқии фалоти Эрони Бузург мебошад ва ҳамин аст, ки Пирони Виса чун пай мебарад эрониён бо сипоҳи тавону аз "баҳри буми Эрон омадаанд", "бо банду фиреб" изҳор медорад, ки марзҳои ишғол кардаро аз туркон тиҳҳоҳанд кард:

Ҳар он шаҳр к - аз марзи Эрон ниҳӣ,
Бигӯ то кунемаш зи туркон тиҳӣ.
В - аз ободу вайрону ҳар бууму бар,
Ки туркон бароеварда буданд сар.

(1 - 5, 97)

Ва Пирон сарзамиҳоеро, ки барои тиҳҳоҳои кардан аз туркон ваъда медиҳад ва дар зимни якоқ номбар кардани онҳо, сарзамиҳои Буст, Толиқон, Фориёб, Андароб, Бомиён, Гузонон, Балх, Бадаҳшон, Ҳатлон, Шингон, Тирмиз, Висагирд, Бухоро ва Суғдро ёдовар мешавад:

Зи Шингону чун Тирмизу Висагирд,
Бухорову шаҳре, ки

ҳасташ ба гирд.

Ҳамедун бирав то дари Суғд низ.
Наҷӯяд қасе он подшоҳӣ ба ҷиз.

(1 - 5, 97)

Шоҳаншоҳ Кайхусрав, пас аз шикаст овардан ба лашкари Турон, сарзамиҳои Ҷоҷ (Тошканд) ва Суғдро аз туркон, ки сипаҳдоронаш Қароҳон, писари Афросиёб ва Тувург буданд, озод мекунад ва аз паёмади ситами истилогарон Суғдро чун лонаи ҷуғд дармеёбад:

В - аз он ҷо биёмад сӯйи марзи Суғд,
Яке наҷвачон дид ороми ҷуғд.

(1 - 5, 288)

Шоҳаншоҳ ба як моҳ дар Суғд монда, вайронҳоро обод месозад ва сүғдиён неҳоҳи шоҳ мегарданد:

Ба Суғд андарун буд як моҳ шоҳ,
Ҳама Суғд шуд шоҳро некоҳ.

(1 - 5, 288)

Кайхусрав сафҳои сипоҳи худро аз ҷавонони сүғдӣ пурра карда, ба озодсозии марзҳои дигари Эрон идома медиҳад:

Зи Суғду Қашонӣ
сипаҳ барғирифт,
Ҷаҳоне бад - ў монда
андар шигифт.

(1 - 5, 288)

Ногуфта нагузорем, ки мавзӯи тиҳҳоҳозии марзҳои Эрон аз турониён пеш аз давраи Кайхусрав низ мавзӯи сарнавиштоз буд. Дар замони подшоҳии онҳо Ҳусайн Ҳутан турониён баҳаше аз шаҳроҳи Ҳурросон ва Варорудро ишғол мекунанд ва шоҳ бо сардории Сиёваш барои озодсозии он марзҳои лашкар мефиристад. Турониён Балҳро раҳо карда, ба Вароруд бозпас менишинаанд. Турсонҳо нотавонии худро дар рӯёру эрониён пай бурда, пешниҳоҳи ошти меҳунанд, вале Сиёваш пешниҳоҳи онҳоро ба шароите мепазирад, ки шаҳристонҳои ишғолкардаи Эронро тиҳҳоҳоҳанд, ба марзҳои Турон бозгардонанд:

Биғармуд то кӯс бо карранӣ,
Заданду фурӯ ҳишт пардасароӣ.
Сапечобу он кишивари таҳти оч,
Бухорову Суғду Самарқанду Ҷоҷ.
Тиҳҳоҳарду бо сипаҳ сӯйи Қанг,
Баҳона наҷусту фиребу дӯранг.

(1 - 4, 326)

Пиромуни мавзӯи тиҳҳоҳоҳанд шаҳристонҳои Вароруд аз вайронгарони ту-

ронӣ, аз дostonҳои "Шоҳнома" метавон намунаҳои фаровон овард, вале ба гуфтумони ин саҳифа беҳтар аст бо суханони гӯёву баҳсназории устоди фарҳехта, Фаридун Ҷунайдӣ анҷом пазиром: "Ин сухан бад - он рӯй гуфта шуд, ки турониён ҳеч гоҳ аз ҳеч гузори дигар аз Сирдарё, ё Ӯмӯя нағузашта буданд. Агар гоҳ - гоҳ ради пойи ононро дар гузар аз сӯи рости Гулзарзин ба сӯи шаҳроҳи Ҳурросонии Қашмир ва Балх низ мебинем, чунон ки дар набарди Сиёваш сипоҳиёни Турон дар дари шаҳри Балҳ дида мешаванд, аммо бештар гоҳҳо юриши растоҳез аз ин сӯи будааст, зоро ки гузар аз Сирдарё ва сарзамиҳои шаҳроҳи фаровони Эронвиши Тоҷикистони имрӯз нерӯи ононро медиҳад ва тавонашонро мешikaст ва беҳтар ҳамон медиҳанд, ки дар рӯзгори хуши баҳорон, бе огоҳҳои пешин шоду осуда, якбора ба дарвозаи Эрон бирасанд". (32, 12)

Мехоҳам ин гуфтаи донишманди фарҳехта устод Фаридун Ҷунайдиро ёдрас шавам, ки хеле омӯзандана аст: "Дар ин дафтар ба ҷавонони эронӣ гӯшзад кардаам, ки пайравии мутглақ аз ховаршиносони гарбиро ба як сӯи ниҳанд ва худ дар садади пажӯҳиши фарҳанги Эрон бошанд. Коре, ки ба як эронӣ бисёр осонтар аст, то донишманде ҳамон Марқварт, ки бузургтарин китоби ҷуғрофиро бар Эрон навишта, аммо худ бо ҳама илтиҳобе, ки барои омадан ба Эрон доштааст, ҳечгоҳ Эронро надида..."

Суҳани поёни ин гуфтор он аст, ки ҳамондони гаронмоя ҳангоми ба марзҳои гумшуҳдай Эрони бузурги бостон нигари хайлӣи ҳешро афқанд, боястӣ бомулоҳиза бошанд, то гузаштаи ҳазорсолаи ниёқонро аз сарзамиҳи аҳуории Эрон дар ҷудоӣ ва фосилаҳо нағиранд ва хештани ҳешро бо ақвоми аз бобоён дар дуриҳои дур қарор дошта, напайванданд.

АДАБИЁТИ БА КОР БУРДА:

1. Абулқосим Фирдавсӣ, "Шоҳнома", ҷилдоҳи I - IX, Душанбе "Адиб", 1987
2. "Шоҳнома" - и Фирдавсӣ, (ба тасъҳоҳи Жӯл Мул), Техрон интишороти "Мелод", 1379 (2000)
3. Бартольд В. В., Обёйр дар Туркистон, баргардони Карими Қишиварӣ, Техрон, 1350 (1371)
4. Артур Кристенсен, "Эрон дар замони Сосониён", тарҷумаи Рашид Ҷӯсӣ, Техрон, Итишороти Амири Қабир, 1367
5. Юсуфшоҳ Ҷаҳонӣ, "Тоҷикишнис", Душанбе, 1999
6. Голиб Ғойбов, Ҷуғрофиёни таърихи Осиёи Марказӣ, Душанбе 2017
7. Ҷалол Ҳолиқи Ҷулҷақ, "Гулранҷҳои куҳан" (Баргузидан мақолот дар бораи "Шоҳнома" и Фирдавсӣ), Техрон нашрияи "Сулс", 1388 (2009)
8. Муҳаммадамини Риёҳӣ, Фирдавсӣ, (Баргардони Дорон Ҕуст), Душанбе "Шӯҷоиён", 1910
9. Муҳаммад Ҷаводи Машкур, Ҷуғрофиёни таърихи Эрони бостон, Техрон Душанбе

нёи китоб, 1371 (1992)

10. Мансур Раствори Фасоӣ, Фарҳанги номҳои "Шоҳнома"

11. Сайид Муҳаммад Дабир Сиёқӣ, Зиндагиномаи Фирдавсӣ, Техрон Нашри Қатра, соли 1383 (2004)

12. Шоҳруҳ Маскуб, "Армуғони мӯр", Ҷусторе дар "Шоҳнома", Техрон, 1384 (2005)

13. "Шоҳномашинос" (Маҷмӯи мақолаҳо), Т., 1390 (2011)

14. Аҳмад Ранҷбар, Ҳурросони Бузург (Баҳсе пиромуни ҷонд шаҳр аз Ҳурросони Бузург), Техрон Амири Қабир 1363 (1984)

15. Рене Гроссе, Императории саҳновардон, баргардонии Абдулҳусейни Майқада, Техрон 1368 (1989)

16. В. Шуҳовцев, Туран (к вопросу о локализации и содержании топонима), Сайти интернет, зери унвони "Литературный словарь".

17. В.Шишов, "Таджики", Этнографические исследования, Алма Ата, 2006

18. Курт Генрих Ҳензен, "Шоҳнома" - и Фирдавсӣ, баргардони Кайковус Ҷаҳондорӣ, Техрон 1384

19. Псевдо - Туран (Туранцы не тюрки), "Экономическая газета", Москва 2002, № 40, www.slavika@mail.list.ru

20. Ҳусайн Шаҳиди Мозандаронӣ, "Марзҳои Эрон ва Туран", Техрон 1376 (1997)

21. Иноятуллоҳ Ризо, Эрон ва туркон дар рӯзгори Сосониён, Техрон 1381(2002)

22. Муҳаммад Алии Саҷҷодия, "Пажӯҳише дар табори муштараки эрониён ва турониён", Техрон 1378 (1999)

23. Мануҷҳари Муртазавӣ, "Фирдавсӣ ва "Шоҳнома", 1382 (2003)

24. Муҳтарам Ҳотам, Эрони гумшуҳда, Душанбе, 2017

25. Струве В. В., "Поход Дария на саков - масагетов", М, 1959, стр.242 - 244

26. Литвинский Б. А. "Саки, которые за

ИЧЛОСИЯИ 16 ШУРОИ ОЛӢ - АСОСИ Э҃ТИМОД БА ОЯНДАИ НЕКИ ВАТАН ВА ҲАЁТИ ХУШБАХТОНАИ ҲАЛҚ

Исозода П.А., Зайнуддинзода Н.А.,
омӯзгорони Донишгоҳи давлатии Кӯлоб
ба номи А.Рӯдакӣ

Миллати соҳибтамаддуни кӯҳанбуёнди тоҷик туфонҳои зиёди рӯзгорро, ки бисёре аз миллатҳои дунё ба онҳо тоб наоварда, аз саҳнаи таъриҳ берун шудаанд, бо хисороти вазнину қурбониҳои зиёд ҳам бошад, vale бо ҳифзи фарҳангӣ асолати хеш пушти сар ниҳодааст. Зери фишори омилҳои бегона, борҳо аз асли ҳуд дур шуда, муддатҳо ба парешониву даргириҳо гирифтор шудааст. Мо насли соҳибватану сарафroz, меросбарони гузаштагони боилму фан ва оламшумул, ки имрӯзҳо дар фазои амну осоиш ва қишивари гулпероҳану рӯ ба рушду тараққиёт ба сар мебарем, бояд бидонем, ки бо чи душвориҳои камаршикане ба хеш бозгаштаем: соҳиби истиқлоли озодӣ ва давлатдории миллӣ, узви комилхӯқӯи ҷомеаи башарӣ ва созмонҳои зиёди минтақавию байналмилалӣ гаштаем ва чӣ бояд биқунем, то

Хаводиси солҳои 90-уми асри гузашта, ки бар асари онҳо миллати кӯҳанбунёду соҳибтамаддуни тоҷик ва давлати ҷавону тоза ба истиқлол расидаи Тоҷикистон бо таҳмили иғвоангезону манфиатталабони доҳиливу ҳориҷӣ ба гирдobi имтиҳони

Тамоми донишу таҷрибаамро барои дар ҳар хона ва ҳар оила барқарор шудани сулҳ равона карда, барои ободиву пешрафти Ватани азизам садоқатмандона мекнат меқунам. Барои ноил шудан ба ин нияти муқаддас агар лозим шавад, ҷон нисор меқунам, чунки ман ба ояндаи неки Ватанам ва ҳаёти ҳуҷбахшонам ҳалки азкайтикашилаам бовар дорам.

Экология ВАУМОН

сангини таъриҳ - ҷанги нангини шаҳрвандӣ, вартаи ҳалокату начоти миллат қашидা шуд, дар баробари хисороти вазни ни моливу ҷонӣ ва инфрасохторӣ, барои мардуми ин сарзамини биҳиштосову фарзонахез, инчунин, ҷеҳраи тобномки таъриҳӣ, лидери сиёсии мавриди эътирофи умум, умебдаҳши ҳалқи ҷафодида, илҳомбахши элитаи сиёсӣ, сулҳӯю ваҳдатгаро, пайвандгари гурӯҳҳои оштинопазир, ҳомии арзишҳои давлатдории миллӣ, Пешвои аз худ гузаштаву ҷонғидои миллат, Асосгузори сулҳӯю ваҳдати миллӣ муҳтарам Эмомали Рахмонро эҳдо намуд.

Дар замони барои чумхурӣ ниҳоят вазнин Эмомалӣ Раҳмон дар Иҷтисодия XVI-уми Шӯрои Олии Чумхурии Тоҷикистон роҳбарӣ давлат интиҳоб гардид ва аз рӯзҳои нахустин дар сиёсати дохилӣ ва ҳориҷӣ роҳеро пеш гирифт, ки тавассути он кишвар марҳила ба марҳила аз ҷангӣ шаҳрвандӣ берун гардида, ба Ваҳдат ва ризоити миллӣ расид.

Эмомалӣ Раҳмон соли 1992 ҳамчун роҳбари давлат фаъолияти худро дар шароити мураккаби кишвар оғоз намуд. Рушди минбаъдаи кишвар, самти тагироти демократӣ дар чомеа, сулҳ ва ризоияти миллӣ, ояндаи дурахшони кишвар бевосита бо номи ў алоқаманд мебошад. Як қатор муаллифон қайд менамоянд, ки масъулиятро дар чунин як вазъияти мураккаб ба дӯш гирифтан, ин танҳо сифат ва нишонаи сарварии сиёсӣ аст. Дар кишвар сарваре пайдо гардид, ки дар ҳолатҳо душвори таъриҳӣ, дар оғози солҳои 90-ум аз масъулията наҳаросид.

90-ум аз масъулгият наҳаросид.

Чунончи ходими давлативу чамъият, муаллима Гулафзо Савридинова, ки бевосита иштирокчии Ичлосия XVI-уми Шўрои Олии Чумхурини Тоҷикистон буд, қайд мекунад, яке аз ҳадафҳои асосии ин ичлосия тақдирсоз интихоби Сарвари арзандай давлат ва муттаҳид намудани ҳалқи ҷафокашидан тоҷик дар атрофи ҳамин шаҳсият буда, аксари вакилон шахси муносиби арзандай Роҳбари давлатро дар симои вакили ҳалқ мухтарам Эмо-

малӣ Раҳмон медианд. Роҳбари тозаинтихоби давлат Парчами чумхуриро бӯсида, аз минбари баланд бо бовару қатъияти мардона эълон доштанд: "Ман ба шумо сулҳ меорам!". Аз ин нидои сулҳ, суханони дилпуронаи Сарвари тозаинтихоби давлат ашк аз ҷашмони иштирокдорони иҷросия ва мардуми Тоҷикистон ҷорӣ гашт, ки ашки шодию нишот ва умед ба фардои нек буд. Бо иқдоми муҳтарам Эмомалий Раҳмон кумондонҳои саҳроӣ аз ду ҷониб ба толор даъват гардида, яқдигарро ба оғӯш гирифтанд ва дар саҳни ҳавлии Қасри Арбоб дар сари дастархони оштӣ ба ҳам омаданд. Роҳи тулонӣ ва душвори сулҳи тоҷикон аз ҳамин лаҳзаҳо оғоз шуд, ки хишти нахустини онро маҳз муҳтарам Эмомалий Раҳмон гузоштанд.

Дар муроҷиатномаи худ ба мардуми шарифи Тоҷикистон 12 декабри соли 1992 Пешвои миллат муҳттарам Эмомали Рахмон аз минбари Қасри Арбоб дар рӯзи ниҳоии Ичлосия 16 Шўрои олий бовиқору ифтихор ва камоли масъулияту часорат иброз намуданд: "Тамоми донишшу таҷрибаамро барои дар ҳар хона ва ҳар оила барқарор шудани сулҳ равона карда, барои ободиву пешрафти Ватани азизам садоқатмандона меҳнат мекунам. Барои ноил шудан ба ин нияти муқаддас агар лозим шавад, чон нисор мекунам.

A black and white photograph showing two men seated at a long table during what appears to be a formal meeting or press conference. The man on the left, wearing glasses and a suit, is looking down at some papers on the table. The man on the right, also in a suit, is looking slightly towards the camera. In the background, there's a microphone stand and a dark curtain. In the foreground, a large, white, elaborate floral arrangement is partially visible.

залат, вазифаву рисолат, нерую қудрати хешро аз ҳама мұхим арзейі мекунад. Бовару эттиқод ба он, ки ин мардум ҳазор-ронсола таърихи турифтихор дорад ва арзандай он аст, ки дар сағи ҳалқоидан созандаву мутамаддини қаҳон сарбапланду арчманд қадам бизанад ва парчамаш бар фарози волотарин созмонкоидан чомеаи башарй паррафшону партавағшон бошад.

даи устувори давлатдории миллӣ, аз ис-тиқполияти сиёсӣ, аз низоми давлатдорӣ, аз суботу амнияти чомеа ва ҷонидорӣ аз ваҳдату сарҷамъии миллат буда, мардуми Тоҷикистон ба Эмомалӣ Раҳмон на ҳамчун ба як роҳбари одӣ, балки ҳамчун ба як начотбахши давлат, сарҷамъқунандай миллат, кафили сулҳу ваҳдат, эҳёгари фарҳанги миллӣ, бунёдгузори мактаби давлатдории мусоисири миллӣ ва дар маҷмуъ, ҳамчун ба меъмори давлатдории навини тоҷикон ва Пешвои эътирофшудаи умумимиллӣ менигарад.

Иқомдоҳи фарҳангпарварона, ислогоҳти соҳаи маориф, тақвияти инфрасоҳоти соҳаи варзиш, ташкили китобхонаҳо, роҳандозии озмунҳо ва олимпиадаҳои ҷумҳурияйӣ, сафарбарсозии ҷавонон барои таҳсил дар донишгоҳҳои бонуфузи хориҷи кишвар ва дигар ташаббусҳои Ҳукумати мамлакат буд, ки имрӯзҳо иштироки фаъолонаи ҷавонон дар раванди ободкориву созандагии Ватани муқаддасамон баръало мушоҳид шуда, ҷавонони кишвар дар олимпиадаҳои варзишву фаннии байналмилали парчамбардори кишвари азизамон ҳастанд.

дори кишвари азизамон ҳастанд.

Ин ҳама ғамхориҳо Ҳукумати мамлакат, бевосита панду насиҳат ва роҳномоиҳо падаронаи Пешвои муаззами миллат мұхтарам Эмомали Рахмон мо фарзандони саодатманди миллати күхану давлати ҷавон, ҷавонони шарафманди кишвари соҳибистикполи рӯ ба пешрафтро водор месозад, ки ба бовариву эътиимидаи Пешвои хиродоини хеш

Эмомалӣ Раҳмон соли 1992 ҳамчун роҳбари давлат
фаъолияти худро дар шароити мураккаби кишвар оғоз
намуд. Рушди минбаъдаи кишвар, самти тағйироти
демократӣ дар ҷомеа, сулҳ ва ризоияти миллӣ,
ояндаи дураҷшони кишвар бевосита бо номи ў алоқа-
манд мебошад. Як қатор муаллифон қайд менамоянд, ки
масъулиятро дар чунин як вазъияти мураккаб ба дӯш
гирифтан, ин танҳо сифат ва нишонаи сарварии сиёсӣ
аст. Дар кишвар сарваре пайдо гардид, ки дар ҳола-
тҳои душвори таърихӣ, дар оғози солҳои 90-ум аз
масъулияти нахаросили

но бар дониш, хирад, мардумсолор, тавонои дарки орзуви омоли халқи захматкаш, додрасӣ, намунаи рафтори роҳбарӣ, қудрати волои суханварӣ, фурӯтаниву хоксорӣ ва олиҳимматегии чавонмарданоро дар амал нишон дод. Бо беҳтарин сифатҳои давлатдорӣ - азамати худшиносӣ ва хештаншиносии миллӣ, кордонӣ, ғаюриву далерӣ, бурдборӣ ва не-ксириштӣ дар минтақа ва арсаи олам ному манзалати қадимии миллати тоҷик-ро барқарор намуд. Мардуми олам Тоҷикистони ба шабакаи ҷаҳонӣ

сазовор буда, дар шароити сиёсии ни-
ҳоят мураккабу пецидаи ҷаҳони мусори
ва манғиатҳои геополитикии абарқуд-
ратҳо беш аз ҳарвакта зиракии сиёсиро
ҳифз намоем, атрофи ғояҳои сулҳу ваҳ-
дати миллӣ сарчамъу муттаҳид бошем,
пайи татбиқи ҳадафҳои стратегии киш-
вар, дастуру супоришиҳо Сарвари оқигу
нектадбир камари ҳиммати ҷавонмардӣ
баста, дар муаррифии давлати миллӣ,
ҳифзи арзишҳои истиқтолият ва рушди
Тоҷикистони азиз беш аз пеш саҳмгу-
зор бошем. Ҳар як порча замини муқад-
даси ин диёри биҳиштосову фарзона-
хез, мулӯи аҷдодиву армонии гузашта-
ғони боасолату шарафмандро ба қим-
мати чон ҳам бошад ҳифз намоем.

ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ КӮЛОН БА НОМИ АБУАБДУЛЛОҲИ РӮДАҚӢ БО АССАМБЛЕЯИ БАЙНИПАРЛУМОНИИ ИДМ ВА МУАССИСАҲОИ ТАҲСИЛОТИ ОЛИИ ҚАСБИИ ФЕДЕРАТСИЯИ РОССИЯ СОЗИШНОМАҲОИ ҲАМКОРӢ БА ИМЗО РАСОНИД

Дар ҳошияни сафари корӣ ба шаҳри Санкт-Петербурги Федератсияи Россия ҷиҳати ширкат дар ҷаласаи Комиссияи оид ба масъалаҳои ҳуқуқии Ассамблеяи байнипарлумонии давлатҳои узви ИДМ ректори Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ, ҳамзамон, Раиси Кумитай Мачлиси миллии Мачлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба таъмини асосҳои конституционӣ, ҳуқуқи озодиҳои инсон, шаҳрванд ва қонунияти, доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор Раҳмон Дилшод Сафарбек бо Шурӯи Ассамблеяи байнипарлумонии ИДМ, Донишгоҳи давлатии педагогии ба номи А.И. Гертсен ва Донишгоҳи давлатии гидрометеорологияи Федератсияи Россия созишномаҳои ҳамкорӣ ба имзо расониданд.

Ректори Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи А.Рӯдакӣ Раҳмон Д.С. ва Котиби генералии Шурӯи Ассамблеяи байнипарлумонии ИДМ Дмитрий Кобитский зимни имзои Созишнома таъқид намуданд, ки санади мазкур шаклҳои гуногуни ҳамкориҳои байни ҳамкорӣ байни муассисаҳо, аз ҷумла, иштирок дар таҳияи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, баҳодиҳои экспертии онҳо, гузаронидани конфронсҳои муштарақи илмӣ-амалӣ, симпозиуму семинарҳо, татбиқи лоиҳаҳои илмии муштарақро пешбинӣ мекунад.

Дмитрий Кобитский оид ба аҳамияти рушди ҳамкориҳо бо иттиҳодияҳои илмӣ ибрози андеша карда, қайд намуд, ки Донишгоҳи давлатии Кӯлоб сеюмин муассисаи таҳсилоти олии Тоҷикистон аст, ки бо Шурӯи Ассамблеяи байнипарлумонии ИДМ созишнома ба имзо мерасонад: "Фаъолияти мо ба тавсееи ҳамкориҳо бо ҷомеаи коршиносон дар фазои ИДМ роҳандозӣ мешавад. Аз ин рӯ, ба имзо расонидан Созишнома имрӯза барои ҳарду ҷонид болиб ҷонид шуд".

Зимни сӯхбат ректори Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи А. Рӯдакӣ Раҳмон Д.С. оид ба рушди сamtҳои муҳталифи фаъолияти донишгоҳ равшанӣ андохта, қайд намуданд, ки Донишгоҳи давлатии Кӯлоб дар соҳаҳои маориф, фарҳанг, шарқшиносӣ дори иқтидори вижайи илмӣ буда, олимони донишгоҳ метавонанд дар самти таҳияи қонунҳо, ки аз ҷониби Ассамблеяи байнипарлумонии ИДМ амалӣ мегардад, мусоидати созгор намояд.

Ҳамзамон, аз ҷониби Раҳмон Д.С. намунаи гулдӯзии суннатии тоҷик - чакан, ки маҳсули Парки технологияи Донишгоҳ мебошад, муаррифӣ ва ба Котиби генералии Шурӯи мазкур Дмитрий Кобитский тақдим карда шуд.

Дмитрий Кобитский ба муввафғақияту дастовардҳои Донишгоҳ ва кори таълимӣ тарбия баҳои баланд дода, дар фаъолияти илмӣ ва ширкати колективи Донишгоҳ дар рушди ҳамкориҳои байналмилӣ

дар фазои ИДМ комёбииҳо таманно намуд. Дар маросими ба имзо расонидани Созишнома муовини Котиби генералии Шурӯи БЛ ИДМ, намояндаи ваколатдори Мачлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар АБП ИДМ Бахтовар Сафарзода ва муовини директори Котиботи Шурӯи АБП ИДМ Иван Мушкет низ иштирок доштанд.

Созишномаи ҳамкорӣ миёни Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи А.Рӯдакӣ ва Донишгоҳи давлатии педагогии ба номи А.И. Гертсен Федератсияи Россия дар толори Марини бинои асосии ДДПР аз ҷониби ректори Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи А. Рӯдакӣ профессор Раҳмон Д. С. ва ректори ДДПР ба номи А.И. Гертсен

дар ҳошияни сафари корӣ ба шаҳри Санкт-Петербурги Федератсияи Россия созишномаҳои ҳамкорӣ ба имзо расонид.

Ректори Донишгоҳи Раҳмон Д.С., ҳамзамон, барои рушди ҳамкориҳо минбаъда барору комёбӣ таманно намуда, ба роҳбатияти ДДПР ба номи А.И. Гертсен барои пазироии самимона изҳори миннатдорӣ ва тухфаҳои хотиравӣ - намунаҳои нақшу нигори суннатии шарқӣ ва токии чакан, ки истеҳсоли парки технологияи Донишгоҳ мебошанд, тақдим кардан. Созишномаи ҳамкорӣ бо Донишгоҳи давлатии гидрометеорологии Россия низ барои дурнамои рушди Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи А.Рӯдакӣ, махсусан бо назардошти "Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табииатшиносӣ, дақiq ва riёz dар соҳаи илму маориф" эълон шудани солҳои 2020-2040, саривақтиву судманд арзёбӣ шуда, бо иштироки ректорони муассисаҳо Раҳмон Дилшод Сафарбек ва Михеев Валерий Леонидович ба имзо расонида шуд.

Дар маросими ба расмият даровардани Созишномаи ҳамкорӣ таъқид шуд, ки он ба ҳамкории мутақобила дар роҳандозӣ ва нигоҳдории равобити дучониба миёни донишгоҳҳо тавассути татбиқи лоиҳаҳои муштарақ, табодули мутахassisон, олимон, омӯзгорон, донишҷӯён, гузаронидани конфронсҳои муштарақ мусоидат ҳоҳад кард.

Қобили зикр аст, ки Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ дар доираи лоиҳаҳои байналмилӣ ва Созишномаҳои тарафайн ҳамкории густурдоро бо беш аз 85 муассисаи таҳсилоти олии ва миёна хориҷи қишинавар роҳандозӣ намуда, баргузории ҳамоишҳои муштарақи илмӣ, табодули академии омӯзгорони донишҷӯён дар самти воридшавӣ ба фазои байналмилӣ таҳсилоти олии, тақвияти иқтидори кадрӣ ва техникии донишгоҳ мұхтавои асосии ин ҳамкориҳои ташкил медиҳад.

Сергей Тарасов ба имзо расонида шуд. Дар маросими бастани созишнома нахуст сардори раёсати ҳамкориҳои байнинintaқавӣ дар соҳаи маорифи ДДПР ба номи А.И. Гертсен Елена Спасская оид ба таърихи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб маълумоти мухтасар манзур намуд.

Сергей Тарасов оид ба ҳадафҳои ҳамкорӣ равшанӣ андохта, аз ҷумла, қайд намуд: "Имрӯз мо бо ҳамкасонам дурнамои ҳамкориҳои баррасӣ намуда, бисёр мавзӯъҳои ҷониби ҳамкориро муайян

кардем - пешбурди корҳои илмӣ-тадқиқотӣ, омодасозии қадрои баландиҳтисос, омода кардани омӯзгорони забони русӣ барои низоми маорifi Тоҷикистон. Мо аз ташабusи шариконамон барои омода будан ба ҳамкориҳои домандору судманд сипосгузорем".

Ректори Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи А.Рӯдакӣ, профессор Раҳмон Д. С. аз масири таърихии рушди Донишгоҳ ва зарфири кунуни он ёдовар шуда, аз ҷумла таъқид доштанд: "Дар оғози таъсисӣ Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ҳамагӣ се факултет дошт, ки дар он 68 донишҷӯён таҳсил мекарданд. Ҳоло шумораи донишҷӯён ба беш аз 10 ҳазор нафар мерасад. Умединорем, ки Созишномаи ба имзо расонидашуда ба инкишофи иқтидори илмию техникии мустаҳкам гардидани равобити дучониба дар самти илму маориф мусоидат ҳоҳад кард".

Ректори Донишгоҳи Раҳмон Д.С., ҳамзамон, барои рушди ҳамкориҳо минбаъда барору комёбӣ таманно намуда, ба роҳбатияти ДДПР ба номи А.И. Гертсен барои пазироии самимона изҳори миннатдорӣ ва тухфаҳои хотиравӣ - намунаҳои нақшу нигори суннатии шарқӣ ва токии чакан, ки истеҳсоли парки технологияи Донишгоҳ мебошанд, тақдим кардан.

Созишномаи ҳамкорӣ бо Донишгоҳи давлатии гидрометеорологии Россия низ барои дурнамои рушди Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи А.Рӯдакӣ, махсусан бо назардошти "Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табииатшиносӣ, дақiq ва riёz dар соҳаи илму маориф" эълон шудани солҳои 2020-2040, саривақтиву судманд арзёбӣ шуда, бо иштироки ректорони муассисаҳо Раҳмон Дилшод Сафарбек ва Михеев Валерий Леонидович ба имзо расонида шуд.

Дар маросими ба расмият даровардани Созишномаи ҳамкорӣ таъқид шуд, ки он ба ҳамкории мутақобила дар роҳандозӣ ва нигоҳдории равobiti дучoniboda mirejand, makhsumi shod. Imrӯz bo itminoni komil gufta metavonem, ki Konstitutusiai mo ba e'tibori korshinosoni mutamaddini zaҳon va sarmonehoni bonufuzi bainalmillai, az ҷumla, az taraфи Sosmoni Milali Muttahid, Sosmoni amniyat va ҳамкорӣ dar Avrupo яке az namunaҳoи bextarini konstitutusiai zaҳon ba shumor meravad. In xuchchati tayrihi Istiklolai davlati mo toҷikorona bo rasmiydarvarda, aсосҳои siёsive ҳуқуқӣ va samtoҳoи aсосии peshrafti inkishofie davlati chomearo bo vositai meyeroҳoi ҳuқuқi muayyan soxh. Chunki chomea va davlati Toҷikistoni ba markila navi tayrihi inkishofie hud vorid shuda, dar kishvar davrai digargunihon kulel dar ҳama soҳaҳoи muхими ҳaet chomea ofoz gardiда, Toҷikistoni sohibistiqlop dar markila navi hud bo roxi demokratiy bo bunedi chomea shahrbandi va rivochi munosibatҳo siёsӣ, ҳuқuқi va iktisodiy shurӯy namud.

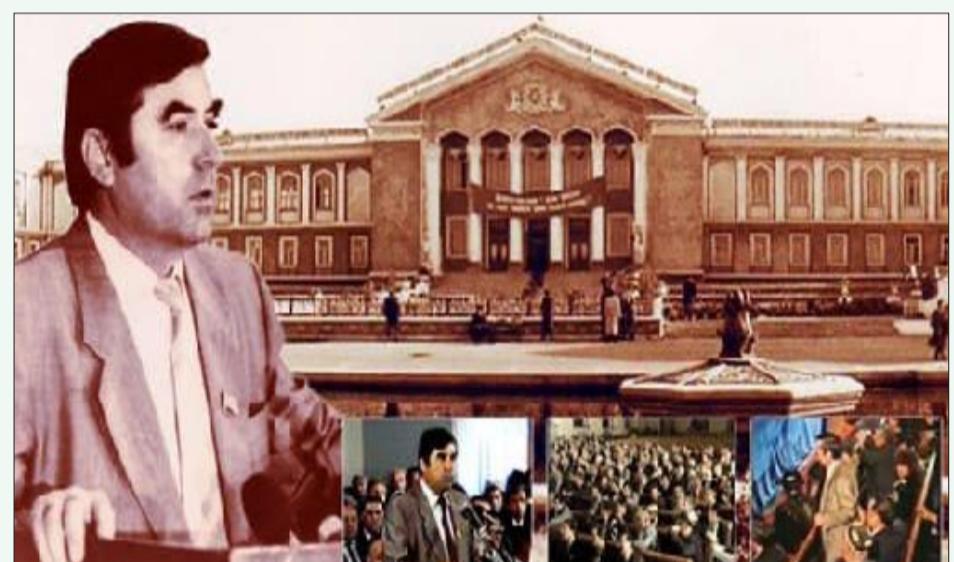
Баъдан, raisi Sudi shaxri Kӯlоб Raҳmonzoda Shariif dar mawzuи "Konstitutusiai va ormonҳoи milli", doktori ilmҳoи tayrihi, professor Abdullaoev Maҳmud dar mawzuи "Konstitutusiai soli 1994 va naқshi on baroи rushdi Toҷikistoni sohibistiqlop", Mazarifov Manucher, nomzadi ilmҳoи ҳuқuқi siёsive ҳuқuқi "Konstitutusiai Ҷumҳuриi Toҷikistoni - sanadai sarnavishtsoz" va Sherzod Muҳammadchon, magistranti soli duomasi faktuteti tayrihi, ҳuқuқi va munosibatҳo bainalmillai dar mawzuи "Naқshi Peşvoi millat dar taҳia va қabuli Konstitutusiai soli 1994" suhanroni namudan.

Dar oхir miёni ištiroқdoroni va baramdakunandagon doir ba mawzuhъo zikrgardida suolu chavob surat girift. Dar қismati muҳokima Zafer Mirzoev, xavarshino, muшoviri rektor oid ba irtiбот bo chomea suhanroni namuda, қайд karдан, ki dar Ҷumҳuриi Toҷikistoni ҳuқuқi ozodiҳoи inson ba shahrbandi, ҳaet, қadr, nomus va digar ҳuқuқi oғizi fittiri inson daхlnopazir эъlon gardiandan.

Amališavon ҳokimiyati davlati dar aсоси tаčsияi on ba ҳokimiyati konunguzor, ičroia va sudi bo maқsadi rox nadodan ba fasbi ҳokimiyati davlati az ҷonibi shahsoni aloҳida, gurӯhi shahsoni ё makomoti aloҳida peshbinӣ gardiда, volioyati sanadҳo bainalmillai nazar ba sanadҳo milli hislati ҳuқuқi pайдо karд. Maҳz ҳama in bo sharoфati ba dast ovardani Istiklolai komil va қabuli Konstitutusiai davlati Ҷumҳuриi Toҷikistoni ba amal omadaast.

БАРГУЗОРИИ КОНФРОНС БАХ- ШИДА БА Рӯзи КОНСТИТУТСИЯ

АКСХОЙ ТАЪРИХӢ АЗ ИЧЛОСИЯИ ТАҚДИРСОЗ

ГУФТОРХО ДАР БОРАИ ИЧЛОСИЯИ XVI

Борис Елтсин,
Президенти Федератсияи
Русия, соли 1992

Мұхтарам Эмомалӣ Шарифович!

Табрикоти самимии маро ба муносибати Раиси Шўрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон интихоб шуданатон қабул фармоед. Мутмаинам, ки роҳбарияти нави Тоҷикистон дар роҳи қатъи хунрезӣ ва сар кардани раванди мусолиҳаи миллӣ ба хотири бо роҳи сиёсӣ яктарафа кардан ва ба эътидол овардани вазъияти кишвар тамоми тадбирҳои зарурӣ меандешад.

Хоҳиши дар муроҷиатномаи Ичлосияи Шўрои Олии Тоҷикистон аз 19-уми ноябрин соли 1992 зикрёфтари дар бораи таъсиси нерӯҳои дастачамии посдори сулҳ ҷонидорӣ мекунам. Ба ин муносибат роҳбарияти Россия ба раисони ҷумҳуриҳои Қазоқистон, Қирғизистон ва Ӯзбекистон муроҷиат кард.

Хоҳиш дорам, аз номи ман ба намояндагони ҳалқдар бобати таҳияи барнома аз қайди бӯйрон баровардани кишвар ва таъмини тавофиқи миллӣ кори бомарому самарабахш орзу кунем.

Сергей МИРОНОВ,
собиқ раиси Ассамблэи
байнпарлумонии давлат
ҳои аъзои ИДМ

Ба шарофати қарорҳои Ичлосияи XVI Шўрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон адолату ҳусумат, ғаму ғусса, ки дар сарзамини кӯҳану кишвари пурфайз давом доштаанд, аз байн рафтанд. Сулҳ дар Тоҷикистон, чи тавре борҳо Президенти Россия Владимир Путин зикр кард, вазъияти мұттақиди минтақаро, ки ба он чо экстремизм ва терроризм ҷиддӣ таҳдид менамуд, устувор соҳт. Аз ин рӯ, зуд ба охир расидани ҷангигашарвандӣ обрӯи Тоҷикистонро дар арсаи байналмиллалӣ боло бардошт.

Чораҳои қатъии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон ва пайравони ў имкон доданд, ки сулҳу низом пойдор, асосҳои давлатдорӣ мустаҳкам шаванд ва ислоҳоти иқтисодию сиёсӣ оғоз ёбад.

Тариқ ИҚБОЛ СҮМРО,
сафири фавқулода ва
мухтори Ҷумҳурии
Исломии Покистон дар
Тоҷикистон

Танҳо пешвоёни миллии нодир ва дурандеш мисли Президенти Тоҷикистон, Ҷаноби Олии Эмомалӣ Раҳмон метавонанд фазои неку со зандаро аз миёни марзҳо ба василаи талошҳои самимиву содиқона, ки барои манфиати ҳамаи инсоният равона шудаанд, фароҳам оварда, дар минтақа пахӯн кунанд. Эмомалӣ Раҳмон дар ҳақиқат марди нотакрор аст.

Абдулҳамид САМАД,
Нависандай ҳалқии
Тоҷикистон

Вақте ки Ичлосияи XVI Шўрои Олий дар Ҳучанд идома меёфт, зиндагӣ ва руқнҳои давлатдорӣ қариб дар ҳама чо ончунон фалаҷ шуда буданд, ки ҳатто дар кӯчаву хиёбонҳои пойтаҳтаз ангушумор будани одамону нақлиёт кас ба даҳшат меафтод. Аз он рӯзҳои сиёҳу пурофат 25 сол сипарӣ мешавад. Бубинед, имрӯз натанҳо дар пойтаҳт ва маркази вилоятҳо, балки дар шаҳру дехот низ одамон аз афзун шудани тамғаҳои гуногуни мошин ангушти ҳайрат мегазанд. Ин аст самараи сулҳу осоиш.

Чорҷ БУШ,
Президенти Йёлоти
Муттаҳиди Амрико,
соли 1992

Ҷаноби гиромӣ Раҳмонов! Иҷозат дижед Шуморо ба муносибати Раиси Шўрои Олии Тоҷикистон интихоб шуданатон муборакбод намоям. Ман сидқан бовар дорам, ки дигаргуниҳои мазкур ба амалиёти ҷангӣ дар Тоҷикистон хотима мебахшанд, имкон медиҳад, ки тартибот ҷорӣ гардад, ҳамчунин ба тавлиди демократияи ҳуқуқӣ мусоидат менамояд. Мутматнам, ки қӯшишоти Шумо барои ваҳдати тамоми мардумони кишвар равона карда мешавад. Ба ин мақсад маслиҳат медиҳам, ки ба муҳимиёти адолати судӣ, ки тибқи меъёрҳои ҳуқуқи башар гунаҳрони дар ҷинояткорӣ айбордоршуда мавриди таҳқиқ қарор ҳоҳад, эътибор бидиҳед. Зоро оғози коратон дар мансаби баланд Шуморо назди як қатор масъалаҳои муҳими хусусияти инсондӯстӣ дошта қарор дод.

Ҳукумати ИМА тайёр аст, ки ҳамкориро бо Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон идома дижад, ба Шумо ёрии башардӯстонаю бегаразона расонад.

Нурсултон НАЗАРБОЕВ,
Президенти Ҷумҳурии
Қазоқистон, соли 1992

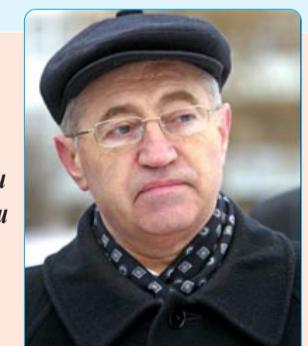

Эмомалӣ Раҳмонови мұхтарам! Дар ин марҳили барои ҷумҳурии шумо бисёр ҳассос интихоб шуданатонро ба мақоми Раиси Шўрои Олий табрик мегўям. Бо изҳори қаноатмандӣ оғози ичлосияи порлумони ба созишу ҳамдигарфаҳмӣ мувваффақшударо шунида, қарорҳои қабулкардаи ҳукумати қонуниро эҳтиром менамояд. Аз фурӯсат истифода бурда, ба намояндагии ҳалқи қазоқ мөхостам изҳори боварӣ намоям, ки мардуми тоҷик ба марҳалаи мұттадилгардонии равандҳои вазъият доҳил мешавад. Аз ҳамаи нерӯҳои сиёсӣ ва ҳаракатҳо, одамҳои миллатҳои гуногуни сокини Тоҷикистон даъват ба амал меорем, ки зиддијатҳои мусаллаҳона, ҷангигашарвандӣ бемақсади бародаркӯширо бас кунанд, зоро дар ин набардҳои бемаъни одамони бегуноҳ ба шаҳодат расиданд.

Оролбой АБДУКАРИМОВ,
собиқ Раиси сенати
порлумони Ҷумҳурии
Қазоқистон

Сарзамини тоҷикон, ки гаҳвораи тамаддуни беназир ва қадимаи машриқзамин аст, дар таърихи бисёрасраи хеш шоҳиди ҳодисоти зиёд гардидааст. Ҳодисаҳои фочиабори соли 1992 дар ташаккули ин давлати нав мустақилшуда таъсири манғӣ расондаанд. Дар ин вазъ нақши муттаҳидсозиро ҷаласаи шонздаҳуми Шўрои Олии Тоҷикистон ба анҷом расонд ва бо амалҳои қатъӣ тавонист нерӯҳои солими ҷомеаро ба ҳам биорад. Нуқтаи барои Тоҷикистон муҳим он шуд, ки дар ин ҷаласаи Раиси Шўрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки Сарвари кунуни мамлакат аст, яъне Эмомалӣ Раҳмон интихоб шуд. Месазад аҳамияти байналмиллалӣ Ичлосияи XVI-ро дар он бинем, ки шиддати муқобилияти ҷангигашарвандӣ Тоҷикистонро коста, барои боздоштанаш заминаҳо муҳайё кард, ки дар ниҳоят барои амну субот дар минтақаи Осиёи Марказӣ мусоидат намуд.

Александр ВОЙТОВИЧ,
Раиси Шўрои ҷумҳурияи
Маҷлиси миллии Ҷумҳурии
Беларус

Ичлосия XVI Шўрои Олий гардиши куллие дар бартарафсозии бӯйрони сиёсӣ, мустаҳкам гардонидани давлат маҳсуб меёбад. Дар ин муддат оид ба ҳалъи силоҳ, безарарагардонидани гурӯҳҳои гуногуни мусаллаҳ, ки қатлу күштор, зуроварӣ пешаи онҳо буд, қорҳои зиёд ва душворе ба ҷо оварда шуд. Маҳз амалӣ гардонидани ҷонун тадбирҳо сабаби пойдор ва мустаҳкам гардонидани давлати Тоҷикистон гаштанд ва ба бунёдкории ҳалқ асос гузоштанд. Талошу қӯшишҳои Сарвари давлати Тоҷикистон Э.Ш. Раҳмонов ва тарафдорони ў дар як вақт ҳам мубориза барои ояндаи кишвар ва ҳам алайҳи терроризми байналмиллалӣ буд.

ХУШХАБАР

Таърихи 21.10.2022 номзади илмҳои сиёсӣ, дотсенти кафедраи сиёсатшиносии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ Назарзода Пиҷорӣ Сафар рисолаи доктории хешро

дар мавзӯи "Ташаккул ва инкишофи режими сиёсӣ: хусусиятҳои асосии он дар раванди таҳқими истиқлолияти сиёсии Тоҷикистон" барои дарёftи дараҷаи илмии доктори илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 23.00.02 - Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ дар Шӯрои диссертационии 6D.KOA-001 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон таҳти мушовири илмӣ доктори илмҳои фалсафа, профессор, маҷрум Гулҳамедов М.Г. бо муваффақият дифоъ намуд.

Раёсати донишгоҳ ҳайати кормандон ва омӯзгорон ин муваффақиятро ба устод Назарзода Пиралӣ самимона табрик гуфта, дар корҳо минбаъдашон барор ва комёбӣ меҳоҳад.

ТАҶЛИЛИ РЎЗИ ОМӮЗГОР ДАР ФАҚУЛТЕТИ ФИЛОЛОГИЯИ РУС

Санаи 5-уми октябр дар факултети филологияи руси Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ чорабинӣ бахшида ба Рӯзи омӯзгор ва инчунин воҳӯйӣ бо донишҷӯёни курси якум баргузор гардид.

Дар чорабинӣ ноиби ректор оид ба муносибатҳои байнамилалӣ, номзади илмҳои филологӣ, дотсент Шарофат Худойдодова, декани факултет, номзади илмҳои педагогӣ, дотсент Шарипова Одінамо, сардори Раёсати тарбияи донишгоҳ Ҳолматов Баҳром, ҷонишини декан оид ба тарбия Иброҳими Амадхон, мудири кафедраи забони мусоири рус, номзади илмҳои филологӣ, дотсент Асоева Комилаҳон, муаллими қалони кафедраи забони мусоири рус Сайдамирова Клара ва дигар омӯзгорону донишҷӯёни ширкат варзианд.

Наҳуст, декани факултет Шарипова Одінамо суханронӣ намуда, ҳозиринро бахшида ба Рӯзи омӯзгор табрик карда, гуфтанд: "Сарчашмаи ҳамаи хушиҳо, ободии ҳамаи маҳфилҳо, бузург гардидани ҳамаи шогирдони баркамол, маҳз меҳнати устодон-омӯзгорон мебошад. Омӯзгорон вазифаи ниҳоят душворро ба зимма гирифта, дар зиндагии пур аз розу ниёз тифли инсониятро тарбия менамо-

янд, илм меомӯзанд, ки чандон кори осон нест. Ҳуррам онест, ки сазовори номи бузургу ин қасби пуршараф аст. Омӯзгорӣ қасби ниҳоят пуршараф аст ва омӯзгор қасест, ки ҳамеша дар ҷустуҷӯи наоварист".

Ҳамзамон, ба як қатор донишҷӯёни курси якуми факултет дафтарчаҳои имтиҳонотӣ аз ҷониби садорати факултет супорида шуда, онҳоро барои сазовори номи донишҷӯ шудан табрик кардан.

Дар қисмати дигари чорабинӣ аз ҷониби донишҷӯёни факултет шеърҳо дар васфи омӯзгор, сурӯд ва як саҳнаҷаи ҷолиби дидани бо номи "Муаллимаи ошиқ" баҳри болидарӯҳии ҳозирин қашшои ғарбӣ ҳамон қадимӣ қардад.

БАРНОМАИ ТАЪЛИМ ВА ТАРБИЯИ ҲУҚУҚИИ ШАҲРВАНДОНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН БАРОИ СОЛҲОИ 2020-2030

Тиқи муқаррароти Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон давлати соҳибхитӣ, демократӣ, ҳуқуқбунёд, дунявӣ ва ягона буда, инсон, ҳуқуқ ва озодиҳои ўарзиши олии эътироф карда шудааст. Ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрвандро давлат эътироф, риоя ва ҳифз менамояд. Яке аз хусусиятҳои хоси давлати ҳуқуқбунёд мавҷудияти сатҳи баланди фарҳангӣ ҳуқуқи шаҳрвандон мебошад. Баланд бардоштани сатҳи маърифати ҳуқуқӣ, таълим ва тарбияи ҳуқуқии шаҳрвандон яке аз сamtҳои афзалиятникои сиёсати ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон маҳсуб ёфта, тавассути фаъолияти мақомоти давлатӣ, ташкилотҳо, шаҳрвандон ва ҷалби воситаҳои аҳбори омма амалӣ мегардад.

АЗ ин хотир, санаи 13-уми октябр дар Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ семинар-машварати Барномаи таълим ва тарбияи ҳуқуқии шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ба-рои солҳои 2020-2030 баргузор гардид.

Дар семинар ёрдамҷии қалони прокурори вилояти Ҳатлон Валиев Зайниддин, ёрдамҷии қалони прокурори шаҳри Кӯлоб Рауфзода Сабзаалӣ, ҳуқуқшиноси дастгоҳи мақомоти шаҳри Кӯлоб Гулмадов Амирҷон, ноиби ректор оид ба таълим, дотсент Ҳолиҷода Айниддин, ноиби ректор оид ба тарбия, дотсент Назаров Ҳотам ва дигар омӯзгорону донишҷӯёни ширкат варзианд.

Сараввал, ёрдамҷии қалони прокурори вилояти Ҳатлон Валиев Зайниддин

баромад карда, ҷунин ибрози назар намуд: "Таълим ва тарбияи ҳуқуқӣ ҷузъи ҷудошаванди сиёсати ҳуқуқии давлат буда, дар робита бо тарбияи сиёсӣ, аҳлоқӣ, меҳнатӣ, эстетикӣ ва намудҳои дигари тарбияи инсон бояд анҷом дода шавад. Тарбияи ҳуқуқӣ бо дар назар доштани арзишҳои аҳлоқӣ, фарҳангӣ милиӣ, мероси таъриҳӣ, одату арзишҳои милиӣ ба амал бароварда мешавад. Дар ин раванд, дикқати маҳсус ба интиҳоби мушахҳаси гуруҳҳои аҳлоқӣ, ки бо сабаби дар сатҳи паст будани маърифат ва шуури ҳуқуқӣ ё надоштани имконияти гирифта ништилооти ҳуқуқӣ дар ҳолати осебепазир қарор доранд, бояд равона гардад".

Дар охир аз ҷониби донишҷӯёни ширкати ғарбӣ ҳамон қадимӣ қардад.

Дар охир аз ҷониби донишҷӯёни ширкати ғарбӣ ҳамон қадимӣ қардад.

БАРГУЗОРИИ МАҲФИЛИ ҶАМЬИЯТИ ИЛМИИ ДОНИШҖӮЁН

Санаи 10-уми октябр дар бинои маъмурии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ аз ҷониби факултети омӯзгорӣ ва фарҳангӣ маҳфили навбатии Ҷамъияти илмии донишҷӯёни дар мавзӯи "Забони мо - ҷаҳони мо" ва "Омӯзгор - қасби пуршараф" баргузор гардид.

Дар маҳфили сардори Маркази рушди қасбият ва инноватсия Шарипов Анвар, ҷонишини декан оид ба тарбияи факултет Саодати Раҳмонӣ, мутахассиси пешбар Иззатов. Умедин, сардори Ҷамъияти илмии донишҷӯёни донишгоҳ Бобоев Ҳудобонҳаш ва ҳайати донишҷӯёни ширкат варзианд.

Сараввал сардори Маркази рушди қасбият ва инноватсия Шарипов Анвар суханронӣ намуда, маҳфилро ҳусни оғоз бахшид.

Сипас, Табаров Аличон, донишҷӯёни курси 1-уми факултет дар мавзӯи "Омӯзгор ва ҷомеа", Қабулова Фотима, донишҷӯёни курси 1-уми факултет дар мавзӯи "Муаллим - сарвари саркори инсон",

Гиёв Тоҳир, донишҷӯёни курси 2-уми факултет дар мавзӯи "Мавқеъ ва рисолати омӯзгор дар ҷомеа", Абдураҳмонова Нигина, донишҷӯёни курси 1-уми факултет дар мавзӯи "Забон ҳастии миллат ва пойдевори миллат аст", Саъдулоҷони Ҳамроҳон, донишҷӯёни курси 1-уми факултет дар мавзӯи "Қадри устодат бидон, то қадри худ орӣ ба ҷо" баромад намуданд.

Дар охир маҳфили ба саволу ҷавоб ва муҳокимаҳои омӯзгорону донишҷӯёни ширкати ғарбӣ ҳамон қадимӣ қардад.

БАРГУЗОРИИ РЎЗИ МАВЛОНО ДАР ФАҚУЛТЕТИ ИҚТИСОД ВА ИДОРА

мҳои иқтисодӣ Наврӯз Носирӣ, мудири кафедраи иқтисодиёти корҳонаҳо ва соҳибкорӣ Ҳакимов Абдураҳзоқ, ассистенти кафедраи фалсафаи умумидонишгоҳӣ Мирзоев Суҳроб ва дигар омӯзгорону донишҷӯёни ширкати ғарбӣ ҳамон қадимӣ қарданд.

Наҳуст, дотсент Расулова Лутфия суханронӣ намуда қайд кардан, ки "Насиҳатгарӣ ва пандомӯзӣ" яке аз анъанаҳои хеле қадими мардуми ориёtabор аст, ки дар умқи таърихи миллӣ решা дорад. Минбаъд суннату анъанаҳои аҳлоқӣ ва тарбиятӣ аз насл ба насл гузашта, дар эҷодиёти бузургони илму адабиёти миллӣ тадому пайдо мекунанд. Зиёда аз ин, тавассути они тарбияти бузургони мӯҳалқу миллат ва дар умум, мардумро ба роҳи рост ҳидоят намуда, арзишҳои аҳлоқиро дар ҷомеа ташвиқу тарғиб кардаанд. Яке аз бузургони илму адабиёт ва фарҳангӣ миллӣ, ки дар побарҷо нигоҳ доштани суннатҳои аҳлоқӣ ва мадани нақши қалидӣ доштааст, Мавлоно Ҷалолиддини Балҳӣ мебошад.

Сипас, номзади илмҳои химия, дотсент Ҳолиқов Сафар дар мавзӯи "Мавқеъ инсон дар "Маснавии маънавӣ"-и Мавлоно Ҷалолиддини Румӣ" ва саромӯзгори кафедраи фалсафаи Мирзоев Суҳроб дар мавзӯи "Афкори аҳлоқии Мавлоно Ҷалолиддини Румӣ" баромад намуданд.

Дар охир аз ҷониби ғарбӣ донишҷӯёни ширкати ғарбӣ ҳамон қадимӣ қардад.

Дар ҷомеаи иқтисодӣ, дотсент Расулова Лутфия, номзади илмҳои химия, дотсент Ҳолиқов Сафар, мудири кафедраи мененҷмент ва маркетинг, номзади ил-

БАРГУЗОРИИ СЕМИНАРИ ИЛМИИ-НАЗАРИЯВӢ

Санаи 18-уми октябр дар Маркази рушди қасбият ва инноватсияи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ чорабинӣ илмӣ-фарҳангӣ дар мавзӯи "Мавлоно ва нақши он дар таълиму тарбияи ҷомеаи башарӣ" бахшида ба "Рӯзи Мавлоно Ҷалолиддини Румӣ" баргузор гардид.

Дар семинар Шарипов Анвар, сардори Маркази рушди қасбият ва инноватсия, Бобоев Ҳудобонҳаш, сардори ҷамъияти илмии донишҷӯёни ширкати ғарбӣ ҳамон қадимӣ қардад.

Дар семинар Шарипов Анвар дар мавзӯи "Сабабҳои вайроншавии оилаҳо аз нигоҳи психологӣ" суханронӣ намуда, қайд кардан, ки яке аз масъалаҳои ташвишовари ҷомеаи имрӯза ин ноустувон

рии оилаҳои ҷавон ва қандашавии ақди никоҳ, дар байни онҳо мебошад. Воқеан ҳам, масъалаҳои мазкур ҷомеаи на як кишвари мо, балки тамоми ҷаҳонро ба ташвиш овардааст. Олимон, мутахassisон ва масъулини мақомоти давлатӣ дар ин самт аз замони пайдоиши оилаҳо инсонӣ дар рӯи замин то кунун кӯшиш ба ҳарҷ медиҳанд, ки ҳарчи зудтар роҳи барҳамхӯрии оилаҳои ҷавон гирифта шавад. Масалан, мутафаккири Юнони Ҳадим Арасту дар ин самт ҷониши ҳамон қадимӣ қардад.

Дар охир аз ҷониби ғарбӣ донишҷӯёни ширкати ғарбӣ ҳамон қадимӣ қардад.

Дар охир семинар бо саволу ҷавоб ва муҳокимаҳои оилаҳои ҷавону омӯзгорону донишҷӯёни ширкати ғарбӣ ҳамон қадимӣ қардад.

197 ВАКИЛИ ТАЪРИХИЙ ДАР ИЧЛОСИЯИ ТАҶДИ РСОЗ

Ба хотири таҷлил аз 30-солагии Ичлосияи XVI Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Рӯзи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ҳар сол 16-уми ноябр ҷаҳон гирифта мешаванд, рӯйхати вакилоне, ки дар Ичлосияи XVI Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон (даъвати дувоздаҳум) дар Қасри Арбоб иштирок доштанд, ба ҳонанда муаррифӣ намояд:

1. Абдуллоев Амонҷон, ҳавзаи интихоботии Ҳайдар Усмонов, 152, ноҳияи Ҳуҷанд
2. Абдураҳимов Абдукарим, ҳавзаи интихоботии Исфисор, 147, ноҳияи Ҳуҷанд
3. Абдураззоқов Абдуманон, ҳавзаи интихоботии Ҷузӣ, 54, ноҳияи Ҳисор
4. Абдураҳмонов Муҳтор, ҳавзаи интихоботии Шаҳринав, 55, ноҳияи Ҳисор
5. Абдураҳмонов Руслан, ҳавзаи интихоботии Маяковский, 21, шаҳри Душанбе
6. Абдусамадова Валентина, ҳавзаи интихоботии Обикик, 178, ноҳияи Илич
7. Абдусатторов Зулфиқор, ҳавзаи интихоботии Исфара, 89, шаҳри Исфара
8. Абдушаҳидов Абдувакил, ҳавзаи интихоботии Амондара, 105, ноҳияи Панҷакент
9. Абдузалилов Абдуҳамид, ҳавзаи интихоботии Исмоил, 146, ноҳияи Ҳуҷанд
10. Абдузабборов Туғон, ҳавзаи интихоботии Кўйбишев, 195, ноҳияи Кўйбишев
11. Аффонов Аҳлиддин, ҳавзаи интихоботии Ҳудойқулов, 183, ноҳияи Қубодиён
12. Авзалов Гайбулло, ҳавзаи интихоботии Гелот, 171, ноҳияи Восеъ
13. Аvezov Рӯзибой, ҳавзаи интихоботии Паҳтакорон, 131, ноҳияи Зафаробод
14. Азимов Қурбонали, ҳавзаи интихоботии Кофарниҳон, 74, ноҳияи Кофарниҳон
15. Азимов Ҳошим, ҳавзаи интихоботии Овҷӣ, 129, ноҳияи Гонҷӣ
16. Азимов Яҳҷӣ, ҳавзаи интихоботии Қайроқум, 96, шаҳри Қайроқум
17. Аминов Башир, ҳавзаи интихоботии Тиббӣ, 17, шаҳри Душанбе
18. Анваров Аслон, ҳавзаи интихоботии Совет, 213, ноҳияи Совет
19. Анварова Азиза, ҳавзаи интихоботии Заҳматобод, 9, шаҳри Душанбе
20. Атоев Раҳмонкул, ҳавзаи интихоботии Ҳилолӣ, 22, шаҳри Душанбе
21. Аҳмадов Аламхон, ҳавзаи интихоботии Ҷавонон, 159, шаҳри Кӯлоб
22. Аҳмадов Юсуфҷон, ҳавзаи интихоботии Конибодом, 99, шаҳри Конибодом
23. Ашӯров Дадоҷон, ҳавзаи интихоботии Гозиён, 144, ноҳияи Ҳуҷанд
24. Ашӯров Даврон, ҳавзаи интихоботии Зарафшон, 122, ноҳияи Айнӣ
25. Ашӯров Нурулло, ҳавзаи интихоботии Шарифов, 174, ноҳияи Данғара
26. Аюбов Ҳусейн, ҳавзаи интихоботии Ҷӯстӣ, 198, ноҳияи Қумсангир
27. Баротов Баҳрулло, ҳавзаи интихоботии Қаратоғ, 43, шаҳри Турсынзода
28. Баҳриқанов Муртазоҳон, ҳавзаи интихоботии Бӯстон, 132, ноҳияи Маҷтоҳ
29. Баҳдоров Мирзоҳамдам, ҳавзаи интихоботии Камоли Ҳуҷандӣ, 82, шаҳри Ленинобод
30. Бегизонов Собирҷон, ҳавзаи интихоботии Мехнатобод, 194, ноҳияи Коммунистӣ
31. Бекназаров Сангак, ҳавзаи интихоботии Заргар, 191, ноҳияи Коммунистӣ
32. Бердиев Одил, ҳавзаи интихоботии Тоҷикобод, 46, ноҳияи Гарм
33. Билолов Исломкул, ҳавзаи интихоботии Уялӣ, 179, ноҳияи Илич
34. Бобоев Боборачаб, ҳавзаи интихоботии Могиён, 108, шаҳри Панҷакент

35. Бобоев Домулло, ҳавзаи интихоботии Қистакӯс, 149, ноҳияи Ҳуҷанд
36. Боймуродов Султон, ҳавзаи интихоботии Қӯштеппа, 66, ноҳияи Ленин
37. Валиев Қудратулло, ҳавзаи интихоботии Фарҳор, 207, ноҳияи Фарҳор
38. Гадоев Бахтиёр, ҳавзаи интихоботии Ҳосилот, 32, шаҳри Душанбе
39. Грэзов Асалмурод, ҳавзаи интихоботии Тоҷикобод, 197, ноҳияи Куйбишев
40. Грэзов Файзали, ҳавзаи интихоботии Узун, 185, ноҳияи Колхозобод
41. Гафуров Ҳайруллобек, ҳавзаи интихоботии Варзоб, 11, шаҳри Душанбе
42. Гиёсов Қадридин, ҳавзаи интихоботии Шаҳритуз, 216, ноҳияи Шаҳритуз
43. Гуломов Абдураҳим, ҳавзаи интихоботии Эсанбой, 71, ноҳияи Ленин
44. Давлаталиева Зууракан, ҳавзаи интихоботии Ҷиргатол, 56, ноҳияи Ҷиргатол
45. Дадобоев Темур, ҳавзаи интихоботии Киров, 164, ноҳияи Ваҳш
46. Достиев Абдумаҷид, ҳавзаи интихоботии Октябр, 189, ноҳияи Коммунистӣ
47. Дӯстов Назрullo, ҳавзаи интихоботии Оққӯғон, 68, ноҳияи Ленин
48. Икромов Мақсад, ҳавзаи интихоботии Академӣ, 5, шаҳри Душанбе
49. Искандаров Ақбаршо, ҳавзаи интихоботии Ванҷ, 224, ноҳияи Ванҷ
50. Исломиддинов Мирзоҳариф, ҳавзаи интихоботии Ворух, 91, ноҳияи Исфара
51. Ёдгоров Юнусҷон, ҳавзаи интихоботии Ҳамробоев, 103, ноҳияи Конибодом
52. Зарифов Малик, ҳавзаи интихоботии Яққачинор, 26, шаҳри Дешанбе
53. Зинатшоев Ислатшо, ҳавзаи интихоботии Панҷ, 199, ноҳияи Қумсангир
54. Каримов Маҳмурод, ҳавзаи интихоботии Ҷӯянгарон, 75, ноҳияи Орҷоникидзеобод
55. Каримов Раҳим, ҳавзаи интихоботии Кировобод, 210, ноҳияи Панҷ
56. Каримов Саидмамад, ҳавзаи интихоботии Ҳуҷанд, 87, шаҳри Ленинобод
57. Қенчаев Сафаралӣ, ҳавзаи интихоботии Ҷӯйбодом, 63, ноҳияи Ленин
58. Комилов Толиб, ҳавзаи интихоботии Гонҷӣ, 126, ноҳияи Гонҷӣ
59. Копилтсов Анатолий, ҳавзаи интихоботии Сирдарё, 56, шаҳри Ленинобод
60. Қамбаров Ҷоршон, ҳавзаи интихоботии Қӯшачинор, 182, ноҳияи Қабодиён
61. Қаҳхоров Абдураҳим, ҳавзаи интихоботии Қарабоев, 33, шаҳри Душанбе
62. Қаҳхорова Мамлакат, ҳавзаи интихоботии Ҷавонон, 27, шаҳри Душанбе
63. Қодиров Абдараҳмон, ҳавзаи интихоботии Паҳтакор, 150, шаҳри Ҳуҷанд
64. Қодаров Раҷаб, ҳавзаи интихоботии Ҷӯстӣ, 219, ноҳияи Ҷӯстӣ
65. Қоимиддинов Қозидавлат, ҳавзаи интихоботии Роштқалъа, 229, ноҳияи Шуғнон
66. Қурбонов Малик, ҳавзаи интихоботии Галдорак, 134, ноҳияи Маҷтоҳ
67. Қурбонов Эргашбой, ҳавзаи интихоботии Бошқалъа, 181, ноҳияи Қабодиён
68. Қурбонмурадов Ҷӯрамаҳмад, ҳавзаи интихоботии Колхозобод, 184,

- ноҳияи Колхозобод
69. Мадиброҳимов Мамадалӣ, ҳавзаи интихоботии Ҷӯчоб, 12, шаҳри Душанбе
70. Мамадҷонов Мӯъминҷон, ҳавзаи интихоботии Ҷомӣ, 98, ноҳияи Конибодом
71. Мамалқулов Панҷӣ, ҳавзаи интихоботии Авангард, 190, ноҳияи Коммунистӣ
72. Мансуров Ҷамолиддин, ҳавзаи интихоботии Навобод, 50, ноҳияи Ҳисор
73. Мастонгулов Мирзо, ҳавзаи интихоботии Аэропот, 6, шаҳри Душанбе
74. Маҳкамов Рустам, ҳавзаи интихоботии Қўргонтеппа, 153, шаҳри Қўргонтеппа
75. Маҳкамов Миралӣ, ҳавзаи интихоботии Оқҷар, 168, ноҳияи Восеъ
76. Маҳмадалиев Муродалӣ, ҳавзаи интихоботии Янгибозор, 77, ноҳияи Орҷоникидзеобод
77. Маҳмудов Солиҳоҷа, ҳавзаи интихоботии Дзерженский, 80, шаҳри Ленинобод
78. Машрафов Ҳол, ҳавзаи интихоботии Шоҳмансур, 3, шаҳри Душанбе
79. Мехрубонов Гулос, ҳавзаи интихоботии Рӯшон, 228, ноҳияи Рӯшон
80. Мелиқмуродов Ибодулло, ҳавзаи интихоботии Чиптура, 53, ноҳияи Ҳисор
81. Мирзоев Абдулвоҳид, ҳавзаи интихоботии Ҳонақо, 47, ноҳияи Ҳисор
82. Мирзоев Ақбар, ҳавзаи интихоботии Зарбдор, 160, шаҳри Кӯлоб
83. Мирзоев Мансур, ҳавзаи интихоботии Қарақиҷум, 100, ноҳияи Конибодом
84. Мирзоев Ҳалил, ҳавзаи интихоботии Ҳисор, 52, ноҳияи Ҳисор
85. Мирзоев Ятим, ҳавзаи интихоботии Муҷиҳарф, 59, ноҳияи Комсомолобод
86. Мирзоалиев Қурбон, ҳавзаи интихоботии Қадуҷӣ, 170, ноҳияи Восеъ
87. Мирзобадолов Мирзобек, ҳавзаи интихоботии Айнӣ, 121, ноҳияи Айнӣ
88. Мирзоҳоҷаев Ҷундоршо, ҳавзаи интихоботии Қабодиён, 180, ноҳияи Қабодиён
89. Музоғиршоев Аслишо, ҳавзаи интихоботии Ленин, 60, ноҳияи Ленин
90. Муродов Ҷӯрабек, ҳавзаи интихоботии Путовксӣ, 7, шаҳри Душанбе
91. Муродов Сироҷ, ҳавзаи интихоботии Озодӣ, 222, ноҳияи Ҷӯстӣ
92. Муҳиддинов Ғаффорҳон, ҳавзаи интихоботии Саноат, 84, шаҳри Ленинобод
93. Мӯсоева Рафиқа, ҳавзаи интихоботии Марказӣ, 28, шаҳри Душанбе
94. Набиев Ҷаҳон, ҳавзаи интихоботии Инқилоб, 81, шаҳри Ленинобод
95. Назаров Аслам, ҳавзаи интихоботии Ҳаҷор, 72, ноҳияи Орҷоникидзеобод
96. Назаров Аслишо, ҳавзаи интихоботии Ленинград, 201, ноҳияи Ленинград
97. Назаров Рустам, ҳавзаи интихоботии Турсунзода, 27, шаҳри Турсунзода
98. Назаршоев Мойншо, ҳавзаи интихоботии Шуғнон, 230, ноҳияи Шуғнон
99. Насриддинов Сироҷиддин, ҳавзаи интихоботии Орҷоникидзеобод, 35, ноҳияи Орҷоникидзеобод
100. Насриддинов Ҳикматулло, ҳавзаи интихоботии Восеъ, 167, ноҳияи Восеъ
101. Неъматов Ҷураҳон, ҳавзаи интихоботии Ҷоҳонӣ, 209, ноҳияи Фарҳор
102. Ниёзов Фарруҳ, ҳавзаи интихоботии Фирдавсӣ, 29, шаҳри Душанбе
103. Низомов Яъқубҷон, ҳавзаи интихоботии Қарамақул, 51, ноҳияи Ҳисор
104. Нурбӯтаев Дониёр, ҳавзаи интихоботии Зафаробод, 130, ноҳияи Зафаробод
105. Нуриддинов Ҷамолиддин, ҳавзаи интихоботии Навғилем, 92, ноҳияи Исфара
106. Нуриддинов Ҳасан, ҳавзаи интихоботии Ватан, 208, ноҳияи Фарҳор
107. Обидов Улҷабой, ҳавзаи интихоботии Үротеппа, 102, шаҳри Үротеппа
108. Одилов Ҳадиятулло, ҳавзаи интихоботии Ҷорқӯҳ, 94, ноҳияи Исфара
109. Олимов Рашид, ҳавзаи интихоботии Испечак, 15, шаҳри Душанбе
110. Орифов Абдуллоҳон, ҳавзаи интихоботии Ӯнҷӣ, 151, ноҳияи Ҳуҷанд
111. Орифов Баҳром, ҳавзаи интихоботии Пулотон, 102, шаҳри Конибодом
112. Орифов Файбуллоҳон, ҳавзаи интихоботии Ҷоҳонӣ, 30, шаҳри Душанбе
113. Орифов Маъруф, ҳавзаи интихоботии Ҷӯстӣ, 145, ноҳияи Ҳуҷанд
114. Пардаев Шама, ҳавзаи интихоботии Обимӯқӣ, 221, ноҳияи Ҷӯстӣ
115. Расулов Маҳмадраҳим, ҳавзаи интихоботии Чимқӯрғон, 110, ноҳияи Панҷакент
116. Раҳмонов Эмомалиӣ, ҳавзаи интихоботии Ҷонғара, 172, ноҳияи Ҷонғара
117. Раҳмонова Адолат, ҳавзаи интихоботии Шуғнон, 202, ноҳияи Ленинград
118. Раҷабов Абдурасул, ҳавзаи интихоботии Чапаев, 40, ноҳияи Турсунзода
119. Раҷабов Сафаралӣ, ҳавзаи интихоботии Қалъаидашт, 79, ноҳияи Файзобод
120. Роғиев Ҳамдам, ҳавзаи интихоботии Содирхони Ҳофиз, 85, шаҳри Ленинобод
121. Рустамов Яъқубҷон, ҳавзаи интихоботии Ҷоҳонӣ, 142, ноҳияи Пролетар
122. Савриддинова Гулафзо, ҳавзаи интихоботии Чилғазӣ, 93, шаҳри Исфара
123. Сайдов Аҳмадҷон, ҳавзаи интихоботии Навойӣ, 16, шаҳри Душанбе
124. Сайдмурадов Абдуваҳҳоб, ҳавзаи интихоботии Ҷорғон, 70, ноҳияи Ленин
125. Сайфиеv Олим, ҳавзаи интихоботии Гулисурх, 113, шаҳри Үротеппа
126. Салимов Абдуҷалол, ҳавзаи интихоботии Ваҳш, 163, ноҳияи Ваҳш
127. Сангинов Ҳайбулло, ҳавзаи интихоботии Ҳисор, 14, шаҳри Душанбе

128. Сафаров Аслам, ҳавзаи интихоботии Кулдиман, 211, ноҳияи Панҷ
129. Сафаров Ашур, ҳавзаи интихоботии Зайнабобод, 64, ноҳияи Ленин
130. Сафаров Абдулҳамид, ҳавзаи интихоботии Дашигул, 205, ноҳияи Москва
131. Сафаров Сафар, ҳавзаи интихоботии Кангурт, 214, ноҳияи Совет
132. Сироҷев Баҳром, ҳавзаи интихоботии Норак, 162, шаҳри Норак
133. Ситников Александр, ҳавзаи интихоботии Табошар, 120, шаҳри Чкалов
134. Солеҳов Пир, ҳавзаи интихоботии Ленин, 34, ноҳияи Орҷоникидеобод
135. Соҳибназаров Аслиҳиддин, ҳавзаи интихоботии Роҳатӣ, 69, ноҳияи Ленин
136. Сувонқуллов Қурбоналий, ҳавзаи интихоботии Патар, 101, ноҳияи Конибодом
137. Султонов Шуҳрат, ҳавзаи интихоботии Қосимов, 31, шаҳри Душанбе
138. Табаров Муродалий, ҳавзаи интихоботии Қарасу, 73, ноҳияи Орҷоникидеобод
139. Табаров Ҳабибулло, ҳавзаи интихоботии Ҳовалинг, 215, ноҳияи Ҳовалинг
140. Тағов Сайдмурод, ҳавзаи интихоботии Комсомолобод, 58, ноҳияи Комсомолобод
141. Тоҳирод Муродҷон, ҳавзаи интихоботии Яккабог, 117, ноҳияи Ўротеппа
142. Тошпулотов Ҳолмирзо, ҳавзаи интихоботии Оқтеппа, 137, ноҳияи Нов
143. Тӯраев Сайфиддин, ҳавзаи интихоботии Ленин, 111, ноҳияи Ўротеппа
144. Тӯраев Қурбон, ҳавзаи интихоботии Правда, 115, ноҳияи Ўротеппа
145. Тургунов Евгений, ҳавзаи интихоботии Ишкошим, 225, ноҳияи Ишкошим
146. Убайдов Бобоқул, ҳавзаи интихоботии Пахтаобод, 39, ноҳияи Турсунзода
147. Убайдуллоев Ҷамшед, ҳавзаи интихоботии Политехникум, 24, шаҳри Душанбе
148. Умаралиев Аъзамалий, ҳавзаи интихоботии Фазантарақ, 127, ноҳияи Гонҷӣ
149. Умаров Аҳрор, ҳавзаи интихоботии Қаротегин, 4, шаҳри Душанбе
150. Усмонов Усмон, ҳавзаи интихоботии Сайёд, 117, ноҳияи Шаҳритуз
151. Фатхуддинов Бойҷоҷо, ҳавзаи интихоботии Турдиев, 8, шаҳри Душанбе
152. Фозилов Мазбуд, ҳавзаи интихоботии Далён, 128, ноҳияи Гонҷӣ
153. Фозилов Толибҷон, ҳавзаи интихоботии Тағояқ, 138, ноҳияи Нов
154. Хидиралиев Ҳуҷаҳмад, ҳавзаи интихоботии Якуми май, 41, ноҳияи Турсунзода
155. Ҳомушов Бозорӣ, ҳавзаи интихоботии Тугалон, 187, ноҳияи Колхозобод
156. Ҳочаев Ато, ҳавзаи интихоботии Алмосӣ, 48, ноҳияи Ҳисор
157. Ҳочаназаров Имомназар, ҳавзаи интихоботии Ошоба, 125, ноҳияи Ашт
158. Ҳудоиев Азаматшо, ҳавзаи интихоботии Калинин, 192, ноҳияи Коммунистӣ
159. Ҳудойназаров Бойназар, ҳавзаи интихоботии Истаравшан, 114, ноҳияи Ўротеппа
160. Ҳуҷаев Садод, ҳавзаи интихоботии Янгиобод, 166, ноҳияи Вахш
161. Ҳушваҳтов Саломатшоҳ, ҳавзаи интихоботии Тугул, 212, ноҳияи Панҷ
162. Ҳушваҳтов Файзулло, ҳавзаи интихоботии Дурбад, 49, шаҳри Ҳисор

- тихоботии Чехов, 2, шаҳри Душанбе
163. Ҳабибов Абдулло, ҳавзаи интихоботии Қаҳрамон, 204, ноҳияи Москва
164. Ҳабибов Абдурасул, ҳавзаи интихоботии Ғулакандоз, 140, ноҳияи Пролетар
165. Ҳаёев Иззатулло, ҳавзаи интихоботии Зиракӣ, 161, шаҳри Кӯлоб
166. Ҳаитов Ҳоҷӣ, ҳавзаи интихоботии Пролетар, 139, ноҳияи Пролетар
167. Ҳалимов Абдуҳаким, ҳавзаи интихоботии Шаҳрак, 95, шаҳри Исфара
168. Ҳомидов Абдуҷалил, ҳавзаи интихоботии Адрасмон, 97, шаҳри Қайроқум
169. Ҳамроқулов Ҳудойқул, ҳавзаи интихоботии Оқсу, 173, ноҳияи Данғара
170. Ҳасанов Музаффар, ҳавзаи интихоботии Нов, 135, ноҳияи Нов
171. Ҳасанов Олимҷон, ҳавзаи интихоботии Ленинобод, 83, шаҳри Ленинобод
172. Ҷабборов Абдусаттор, ҳавзаи интихоботии Панҷакент, 104, шаҳри Панҷакент
173. Ҷабборов Абдурашид, ҳавзаи интихоботии Куркат, 136, ноҳияи Нов
174. Ҷабборов Қодирҷон, ҳавзаи интихоботии Фирӯза, 218, ноҳияи Шаҳритуз
175. Ҷабборов Тоирҷон, ҳавзаи интихоботии Ашт, 124, ноҳияи Ашт
176. Шабдолов Шодӣ, ҳавзаи интихоботии Ҳоруғ, 223, шаҳри Ҳоруғ
177. Шамсов Амирҳон, ҳавзаи интихоботии Москва, 203, ноҳияи Москва
178. Шарифов Азизбек, ҳавзаи интихоботии Гулистон, 62, ноҳияи Ленин
179. Шарифов Саидшариф, ҳавзаи интихоботии Оббурдон, 133, ноҳияи Мастоҳ
180. Шарифов Ҳайдар, ҳавзаи интихоботии Ленин, 158, шаҳри Кӯлоб
181. Шарифов Ҳикмат, ҳавзаи интихоботии Кӯлоб, 157, шаҳри Кӯлоб
182. Шаропов Саломиддин, ҳавзаи интихоботии Ҳоруғ, 1, шаҳри Душанбе
183. Шафоев Воҳид, ҳавзаи интихоботии Қурбоншаҳид, 169, ноҳияи Восеъ

184. Шафоатов Шириншоҳ, ҳавзаи интихоботии Колхозчиён, 106, шаҳри Панҷакент
185. Шермуродов Дилмурод, ҳавзаи интихоботии Ҷашмаи Арзан, 88, шаҳри Ленинобод
186. Шичкин Владимир, ҳавзаи интихоботии Бинокор, 23, шаҳри Душанбе
187. Шодимадов Шукур, ҳавзаи интихоботии Шаҳристон, 116, ноҳияи Ўротеппа
188. Шоев Саидшоҳ, ҳавзаи интихоботии Лабитал, 67, ноҳияи Ленин
189. Шокиров Усмонқул, ҳавзаи интихоботии Оқфоза, 165, ноҳияи Вахш
190. Шокиров Ҷӯра, ҳавзаи интихоботии Ғафуров, 143, шаҳри Ҳуҷанд
191. Шораҳматуллоев Далер, ҳавзаи интихоботии Муҳаммадиев, 13, шаҳри Душанбе
192. Эммаҳмадов Қаландар, ҳавзаи интихоботии Телман, 200, ноҳияи Қумсангир
193. Эсанқулов Эшбӯрӣ, ҳавзаи интихоботии Орзу, 186, ноҳияи Колхозобод
194. Юсуфов Боборҳим, ҳавзаи интихоботии Сешанбе, 42, шаҳри Турсунзода
195. Ятимов Атоҳоҷа, ҳавзаи интихоботии Ғарм, 44, ноҳияи Ғарм
196. Яқубов Одилҷон, ҳавзаи интихоботии Қўктош, 65, ноҳияи Ленин
197. Яқубов Шариф, ҳавзаи интихоботии Дурбад, 49, шаҳри Ҳисор

ЭМОМАЛӢ РАҲМОН-БУНЁДГУЗОРИ ФАРҲАНГИ СУЛҲ ДАР ТОҶИКИСТОН

Парвиз ЛОИКОВ, номзади илмҳо
педагогӣ, дотсентмудари кафедраи
умумидонишодии педагогики
Донишгоҳи давлатии Қӯлоб ба номи
Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ

Боиси ифтихору мояи сарфарозист, ки мардуми шарафманди Тоҷикистон яке аз санаҳои муҳими таърихи 30-юминсолгарди Ичлосия XVI Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар фазои сулҳ оромӣ ва дастовардҳои беназир таҷпил менамояд. Дар таърихи давлатдории муосири мардуми шарафманди тоҷик ин санаи муқаддас мақому чойи хосаи худро дорад ва чун рӯзи фаромӯшнашаванда бо ҳарфҳои заррин дар таъриҳи нақш мегузорад.

Қайд намудан ба маврид аст, ки соли 1991 Ҷумҳурии Тоҷикистон Истиқполи комили худро ба даст овард ва дар ҳаритаи сиёсии ҷаҳон ҳамчун давлати соҳибистиколоҷӣ ва мақоми худро пайдо намуд, душманони доҳиливу берунӣ аз комёбииҳои соҳибистиколоҷӣ гардидан он дар ҳарос буданд ва намехостанд, ки ваҳдату яқдилӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳукмфармо бошад. Бо ин мақсад онҳо бо ҳар гуна тухмату дасисаҳо тавонистанд, ки ҷонги бародаркушро, ки онро ҷонги шаҳрванд мономанд, дар фазои Тоҷикистон барҳезонанд. Ҳочагони ҳориҷӣ аз ин фурсат истифода бурда, бародарро бо баорадар ҷонгандоҳо тавонистанд, ки миллати ба шур омадаро боз бо ҳамдигар ба ҷонги худкушӣ барандозанд. Ҷун вазъият ниҳоят ноорому ҳассос ба назар мерасид, аз миён рафтани давлат ва ба ҷонгии ҳамчун давлати соҳибистиколоҷӣ аз ҳаритаи сиёсии ҷаҳон барҳам хурдани Ҷумҳурии Тоҷикистон дар назар дошта шуда буд. Муҳолифини тоҷик рӯхияи мардумро ҷунон вайрон соҳта буданд, ки онҳо дар қадом вазъият қарор доштатан, ба чи кор машғул буданашонро намедонистанд ва ба ҷонгиҳои хунирифтai худ яқдигарро несту нобуд мекарданд.

Дар ин маврид нафареро лозим меомад, ки нофаҳмиро, ки дар байни миллати тоҷик ба вуҷуд омада буд, фахмонидиа пешӣ роҳи қатлу күштор ва аз байн рафтани рафтани миллату ватанро нигоҳ дорад. Агар пешӣ роҳи ин нофаҳмиро, ки душманони доҳилӣ ва ҳориҷӣ ба миён оварда буданд, гирифта намешуд, мо дар як муддати кӯтоҳ метавонистем, ки давлати наවъатсиси тоҷистиколоҷӣ худро аз даст дехем. Ҷун вазъият ҷумҳурии ниҳоят ҳассосу ноором ба назар мерасид, касе масъулияти барқарор намуданни сулҳу ваҳдати миллиро ба души худ намегирифт. Ҳодимони давлатӣ аз нооромӣ дар ҳаррос буда, аз мансабҳои давлай даст мекashiанд ва як қисмашон ошкоро таҳдид ва ба қатли расонида мешуданд, касе ҷони касеро қофлат дода наметавонист.

Ҷун дар атрофи Ичлосия XVI Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳарф мезанем, фаромомӯш набоҷд соҳт, ки он ба осонӣ ба даст наомадааст. Ин солҳои муддҳиш бо ҳамаи кулфату азобу бадбаҳтиҳояш дар хотири мардуми тоҷик нақш бастааст ва моҳаққу ҳуқӯқ надорем, ки онро фаромӯш соҳим. Набоҷд фаромӯш созем, ки даҳҳо ҳазор мансипҳои обод, мактабу қӯдакистонҳо, марказҳои фарҳангиву маърифатӣ ҳароб ва ба коми оташ рафатанд. Аз як тараф қатлу күштори бераҳмона ва аз тарафҳо дигар гурунгагиву бенавӣ домонири мардум гардида, пароқандашавии миллатро ошкорро таҳдид менамуд. Дар ин лаҳ-

зai барои миллати тоҷик тақдирсоз муҳттарам Эмомалӣ Раҳмон аз ҷониби намояндагони мардуми кишвар ба ҳайси Раиси Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон интихоб гардида, ҳамзамон ваколати сардори давлат ба он кас дода шуд. Суҳанони хеле таъсирбажши муҳттарам Эмомалӣ Раҳмон ба рӯҳу ҷониби мардуми тоҷик як навъ дармон гардид: "Ман ба ҳар яки Шумо дар давраи барои Ватан хеле душвор муроҷиат карда, ба ақту заковати Шумо, ки ворисони фарзандони барӯманди миллати тоҷик ҳастед, бовар мекунам. Ман қасам ёд мекунам, ки тамоми доништу таҷрибаамро барои дар ҳар ҳона ва ҳар оила барқарор шудани сулҳ равона карда, барои гул-гулшукӯфии Ватани азизам садоқатмандона мекнҳад мекунам. Барои ноил шудан ба ин нияти муқаддас, агар лозим шавад ҷон нисор мекунам, ҷонки ман ба ояндаи неки Ватанам ва ҳаётӣ ҳушибахтонаи ҳалқи азияткашидаам бовар дорам".

Мо, шоҳиди он ҳастем, ки Пешвои миллат, муҳттарам Эмомалӣ Раҳмон бар савганди ҳуд содиқ монда, барои даст овардани сулҳи тоҷикон нахуст дasti мардонагии худро ба сӯи муҳолифини ҳукумат дарозард карда, сулҳи ҷонидони тоҷиконро ба даст оварданд.

Дар ҳама суҳанрониҳо зимни сафари худ Сарвари давлат аз сулҳ ҳарф мезаду мардумро ба иттиҳодио ҳамбастагӣ даявт менамуд. Ҳамин аст, ки муҳттарам Эмомалӣ Раҳмон дуруст қайд намудаанд, ки "Мо ба останаи сулҳ бо ранҷу азобҳо, заҳмату машқатҳо, табодули афкори тарафӣ, музокироти тулонӣ ва баҳсҳои дурудароз расида, оқибат осоишу амнияти кишварро таъмин намудаем".

Мардуми шарафманди тоҷик пас аз ба даст овардани истиқтолоҷӣ ва ваҳдати миллат дар атрофи Сарвари худ Асосгузори сулҳу ваҳдати миллат - Пешвои миллат Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳттарам Эмомалӣ Раҳмон муттаҳид шуда, баҳри ободонии кишвар талош намуда, ба дастовардҳои бузург ноил гардида, аз самараи он ба хубӣ истиғода бурда истодаанд.

АНДЕШАҲО АНДАР БОБИ ИЧЛОСИЯИ ТАҚДИРСОЗ

Гурез ИБРОХИМОВ, номзади илмҳои педагогӣ, дотсенти кафедраи педагогикай ДДК ба номи А. Рӯдакӣ

Дар рӯҳияи худшиносии миллӣ, худоҳою ватанпарастӣ тарбия намудани насли ҷавон ва омода намудани кадрҳои баландихтисос шарти асосии рушди ояндаи қишвар ба ҳисоб рафт, Пешвои миллат муҳтарам Эмомали Раҳмон дар мулоқот ба омӯзгорону ҷавонон оид ба таълими тарбия, забондониву омӯзиши технологияи мусоир пайваста дастуру супоришҳо медиҳанд. Ҳамаи ин пешравиҳо, бунёдкориву созандагиҳо, устувории Ваҳдати миллӣ, дӯстиву бародарӣ дар байни мардум аз Ичлосияи XVI Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон давлати 12-ум, ки аз 16-уми ноябр то 12-уми декабри соли 1992 дар Қасри Арбоби вилояти Суғд баргузор гардида буд, 18-уми ноябр бо баррасии вакilon 23 масъала пешниҳод шуд, сарчашма мегирад. Таърихи миллатҳои пешрафтаи ҷаҳон ба таври бечуну чаро собит кардааст, ки сабаби дастовардҳои онҳо пешгомӣ дар илму маърифат будааст ва он фақат аз тариқи мутолиа тоҳқиқ ба даст меояд.

Зайнуддинзода НИЗОМУДДИН, ёвари ректори Донишгоҳи давлатии Қӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ

Ҳаводиси солҳои 90-уми асри гузашта, ки бар асари онҳо миллати қӯҳанбӯнёду соҳибтамаддуни тоҷик ва давлати ҷавону тоза ба истиқлол расидан Тоҷикистон бо таҳмили ифвоангезону манфиатталабони дохилу ҳориҷӣ ба гирдobi имтиҳони сангини таъриҳ - ҷаңги нангини шаҳрвандӣ, вартаи ҳалокату начоти миллат қашида шуд, дар баробари хисороти вазнини моливу ҷонӣ ва инфрасоҳторӣ, барои мардуми ин сарзамини биҳиштосову фарзонаҳез, инчунин, ҷеҳраи тобонки таъриҳӣ, лидери сиёсии мавриди эътирофи умум, умебахши ҳалқи ҷафодида, илҳомбахши элитай сиёсӣ, сулҳӯйу ваҳдатгаро, пайвандгари гурӯҳҳои оштинопазир, ҳомии арзишҳои давлатдории миллӣ, Пешвои аз худ гузаштаву ҷонғидои миллат, Асосгузори сулҳои ваҳдати миллӣ муҳтарам Эмомали Раҳмонро эҳдо намуд.

Дар замони барои ҷумҳурӣ ниҳоят вазнин Эмомали Раҳмон дар Ичлосияи XVI Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон роҳбари давлат интиҳоб гардида ва аз рӯҳои нахустин дар сиёсати дохилӣ ва ҳориҷӣ роҳро пеш гирифт, ки тавассути

он қишвар марҳила ба марҳила аз ҷаңги шаҳрвандӣ берун гардида, ба Ваҳдат ва ризояти миллӣ расид.

Эмомали Раҳмон соли 1992 ҳамчун роҳбари давлат фаъолияти худро дар шароити мураккаби қишвар, самти тағириoti демократӣ дар ҷомеа, сӯлҳои ризояти миллӣ, ояндаи дурахшони қишвар бевосита бо номи ӯ алоқаманд мебошад. Як қатор муаллифон қайд менамоянд, ки масъулиятро дар ҷунун як вазъияти мураккаб ба дӯш гирифт, ин танҳо сифат ва нишонаи сарварии сиёсӣ аст. Дар қишивар сарваре пайдо гардида, ки дар ҳолатҳои душвори таъриҳӣ, дар оғози солҳои 90-ум аз масъулията наҳаросид.

Пешвои миллат бо зуҳури наҷибатин хислатҳои сарварӣ - садоқат, часорат, самимият, ватанпарварӣ, миллатдӯстӣ, ҳудогоҳӣ, хештанишиносӣ, гурури созандагӣ, ифтиҳори поянда, эътиқод ба ҳалқ, тамкини зебанда, бовар ба оянда мардумашро ба иҷрои вазифаҳои бузурги бунёдӣ - бениёдӣ аз неруи барқ, раҳӣ аз бeroҳӣ ва фаровонии гизовор ҳидоят кард.

Айниддин ХОЛИҚЗОДА, номзади илмҳои филологӣ, дотсент, ноиби ректор оид ба таълими ДДК ба номи А. Рӯдакӣ

да мешуд. Яке аз рӯзномаҳои марказии вилояти Ленинобод (Суғд) - "Ҳақиқати Ленинобод" дар он рӯзҳои муташавниҷ муроҷиати пирони хиради вилоятро ба табъ расонида, ҳама мардумро барои сулҳо ваҳдат ва ба ҳам омадан даъват намуда буд.

Айниддин ХОЛИҚЗОДА, номзади илмҳои филологӣ, дотсент, ноиби ректор оид ба таълими ДДК ба номи А. Рӯдакӣ

Ичлосия иқдомҳои мӯҳими давлатиро ба анҷом расонид, ба мисли:

- роҳбарии нави сиёсии мамлакатро таҳти сарварии муҳтарам Эмомали Раҳмон ба ҳайси Раиси Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон интиҳоб намуд;
- соҳтори конституционӣ, ҳокимияти иҷроия ва судиро дар мамлакат барқарор кард;
- ҳатарӣ пош ҳӯрдани Ҷумҳурии Тоҷикистон ва пароқандана шудани миллатро ҷилавғирӣ намуд;
- тадбирҳои мукаммали аз буҳрони сиёсӣ, иқтисодӣ, фарҳангӣ ва маънавӣ баровардани қишиварро ба миён гузошт;
- мавқеи сиёсии байналмилалӣ ва сиёсати ҳориҷи Тоҷикистонро мӯъян намуда, барои ҳамкориҳои муғид бо қишиварҳои ҷаҳон ва созмонҳои бонуфузи байналмилалӣ роҳро боз намуд.

Ҳамзамон, ин айёмро метавон оғози сиёсати бисёрсамтаи Ҷумҳурии Тоҷикистон номид, ки бунёди онро Ичлосияи XVI Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон гузоштааст.

Дар ҷаҳон ҳодисаҳое ба назар мерасанд, ки таъриҳҳои шаҳсиятро ташаккул мебиданд ва ё шаҳсият дар таъриҳҳо ин ё он миллату давлат нақши калидиро иҷро менамоянд. Ҳости сарнавишти миллати тоҷик, бахти баланди ин миллату давлати Тоҷикистони соҳибистиқлол буд, ки дар Ичлосияи XVI Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон шаҳсе роҳбари давлат интиҳоб шуд, ки тақдирӣ миллату давлатро ба қулӣ тағиیر дод.

Садриддин СУФИЕВ, саромӯзгори кафедраи ҳуқуқ ва муносабатҳои байналмилалӣ ДДК ба номи А. Рӯдакӣ

Пешвои миллат гуфтаанд: «Воқеан, агар мо аз дидгоҳи имрӯз ба рӯйдоду ҳодисоти рӯҳои аввали истиқлоли Ватанамон назар афканем, мебинем, ки маҳз Ичлосияи таъриҳии XVI сароғози таъриҳҳои навини мо ба шумор меравад. Зоро маҳз ҳамин Ичлосияи тақдирсози миллат ба марҳалаи таҳқими истиқполи миллӣ ва барқарор наму-

дан соҳти конституционӣ, поҳои давлату давлатдорӣ, ҳамдигарфахмиву ҳамдигарбахшӣ ва оштигу сарчамъии ҷомеа дар он рӯзҳои вазин замини мустаҳкам гузошт».

30 сол муқаддам дар таърихи давлатдории Тоҷикистони соҳибистиқлол рӯйдоди сарнавиштозу тақдирсозе ба вуқӯй пайваст, ки он дар пойдории сулҳо субот, таъмини Истиқболи давлатӣ, мустаҳкам намудани поҳои ҳуқуқӣ, таҳқими соҳти конституционӣ, қонуният, тартиботи ҳуқуқӣ ва рушди қишивар нақши мӯҳими арзишманд бозид. 16-уми ноября соли 1992 Ичлосияи XVI Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон даъвати дувоздаҳум дар давраи басо мушкил ва вазъияти душвори сиёсии ҷомеа оғоз ёфт. Он лаҳзаҳо дар минтақаҳои алоҳидан ҷумҳурӣ, баҳусус пойтаҳти мамлакат шаҳри Душанбе вазъи мураккаби сиёсӣ ҳуқмрон буд.

Агар аз нуқтаи назари таҳқилий ва муҳимиати масъала бингарем, Ҳуқумати имрӯзи Тоҷикистон дар замони ҳатари пароқандавии миллат ба сари қудрат омад ва маҳз Ичлосияи XVI дар Ҳуҷанд тавонист Тоҷикистонро аз он буҳрони шадиду ҷиддии ҷаңги шаҳрвандӣ берун барорад.

Исорода ПАРВИЗ, муовини сардори Раёсати таълими ДДК ба номи А. Рӯдакӣ

Чунончи ҳодими давлативу ҷамъиятий, муаллима Гулафзо Савриддинова, ки бевосита иштирокчи Ичлосияи XVI-уми Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон буд, қайд мекунад, яке аз ҳадафҳои асосии ин ичлосияи тақдирсоз интиҳоби Сарвари арзандай давлат ва муттаҳид намудани ҳалқи ҷафоқашидай тоҷикдар атрофи ҳамин шаҳсият буда, аксари вакilon шаҳсии муносиби арзандай Роҳбари давлатро дар симои вакили ҳалқи муҳтарам Эмомали Раҳмон мебиданд. Роҳбари тозаинтиҳоби давлат Парчами ҷумҳурӣ бӯсида, аз минбари баланд бо бовару қатъияти мардона Ҷӯён доштанд: «Ман ба шумо сулҳ меорам!». Аз ин нидои сулҳ, суханони дилпурони Сарвари тозаинтиҳоби давлат аши аз ҷаҳонни иштирокдорони ичлосия ва мardumi Тоҷикистон ҷорӣ гашт, ки ашҳо шодиюни нишот ва умединӣ барои ғарди нек буд. Бо иқдоми муҳтарам Эмомали Раҳмон қўмандонҳои саҳроӣ аз ду ҷониб ба толор даъват гардида, яқидарро ба оғӯз гирифтанд ва дар саҳни ҳавлии Қасри Арбоб дар сари дастарҳони ошти ба ҳам омаданд. Роҳи тулонӣ ва душвори сулҳи тоҷикон аз ҳамин лаҳзаҳо оғоз шуд, ки ҳишиҳи нахустин онро маҳз муҳтарам Эмомали Раҳмон гузоштанд.

Дар муроҷиатномаи худ ба мardumi шарifi Тоҷикистон 12 декабря соли 1992 Пешвои миллат муҳтарам Эмомали Раҳмон аз минбари Қасри Арбоб дар рӯзи ниҳои Ичлосияи 16-уми Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистонро аз ду ҷониб ба толор даъват гардида, яқидарро ба оғӯз гирифтанд ва дар саҳни ҳавлии Қасри Арбоб дар сари дастарҳони ошти ба ҳам омаданд. Роҳи тулонӣ ва душвори сулҳи тоҷикон аз ҳамин лаҳзаҳо оғоз шуд, ки ҳишиҳи нахустин онро маҳз муҳтарам Эмомали Раҳмон гузоштанд.

Дар муроҷиатномаи худ ба мardumi шарifi Тоҷикистон 12 декабря соли 1992 Пешвои миллат муҳтарам Эмомали Раҳмон аз минбари Қасри Арбоб дар рӯзи ниҳои Ичлосияи 16-уми Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистонро аз ду ҷониб ба толор даъват гардида, яқидарро ба оғӯз гирифтанд ва дар саҳни ҳавлии Қасри Арбоб дар сари дастарҳони ошти ба ҳам омаданд. Роҳи тулонӣ ва душвори сулҳи тоҷикон аз ҳамин лаҳзаҳо оғоз шуд, ки ҳишиҳи нахустин онро маҳз муҳтарам Эмомали Раҳмон гузоштанд.

Таҳияи Ҷаҳонгиршоҳ РУСТАМШОҲ

КОНСТИТУСИЯ - КАФИЛИ ОЗОДИИ ФАҶОЛИЯТИ СОҲИБКОРИЙ ДАР ТОҶИКИСТОН

**Бахтиёр НАЗАРОВ, ҳуқуқшиноси
Донишгоҳи давлатии Қўлоб ба номи
Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ**

Дар сатҳи Конститутсия дарч гардида ни кафолати фаъолияти озоди иқтисодӣ, соҳибкорӣ ва эътирофи моликияти хусусӣ ба созмон додани асосҳои иқтисодиёти миллии пешрафта мусоидат намуда, кишвари моро ба шоҳроҳи пешрафти тараққиёти соҳаҳои гуногун равона карда, ба-рои таъмини ҳадафҳои давлати иҷтимоӣ, яъне таъмини шароити арзандай зиндагӣ ба ҳар кас роҳнамо гардид ва имкон дод, ки барои рушди иқтисодии кишвар даҳҳо стратегияву барномаҳои давлатӣ қабул ва татбиқ карда шаванд.

Суҳнронии Президенти ҶТ дар мачлиси тантанавӣ бахшида ба таҷлили 20-умин солгарди Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз 5-уми ноябр соли 2014

Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба монанди конститутсияҳои замони Шӯравӣ бахшида ба асосҳои иқтисодии давлат ва ҷамъият боби маҳсус надорад. Аммо ин маънои онро надорад, ки Конститутсияи замони истиқбол мағҳуми асосҳои иқтисодӣ ва соҳибкориро сарғи назар мекарда бошад. Барои озодии фаъолияти соҳибкорӣ меъёрҳои дар Конститутсия дарҷуда, ки муносабатҳои соҳибкориро ба таъзам медакоранд. Ҳусусан нишондоди моддаи 12-и Конститутсия оид ба асоси иқтисодиётро ташкил додани шаклҳои гуногуни моликияти, инчунин озодии фаъолияти иқтисодӣ, соҳибкорӣ, баробархуқӯй ва ҳифзи ҳуқуқи ҳамаи шаклҳои моликияти, аз ҷумла моликияти хусусиро кафолат додани давлат аҳамияти калон доранд. Конститутсияи амалкунанда давлатро уҳдадор кардааст, ки фаъолияти озоди иқтисодӣ ва соҳибкориро таъмин ва рақобати солимро дастгирӣ намояд.

Боиси қайд аст, ки аз сабаби оне ки Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуҷҷати барномавӣ мебошад, меъёрҳои ҳуқуқи он марҳила ба марҳила бо назар дошто инкишоф ва рушди муносабатҳои сиёсӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангӣ дар ҷомеа вобаста мебошанд.

Қабл аз оне, ки мо ба баррасӣ ва таҳлили мавзӯи мазкур оғоз намоем, бояд мағҳуми озодии фаъолияти соҳибкориро шарҳ дод. Бинобар сабаб, дар зери мағҳуми "Озодии фаъолияти соҳибкорӣ ҳуқуқи оғоз кардан ва амали намудани чунин фаъолиятиро аз тарафи шаҳрванд ва ташкилот дар тамоми соҳаҳои иқтисодиёт фаҳмида мешаванд." Ин принсип дар моддаи 12-и Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон сабт шудааст. Дар он гуфта шудааст, ки "Давлат озодии фаъолияти иқтисодӣ, соҳибкориро кафолат медиҳад". Қисми 2-юми моддаи 12-и Конститутсия давлатро вазифадор соҳтааст, ки ҳуқуқи субъектҳои гуногуни моликиятиро якхела ҳимоя намояд, барои инкишофи онҳо шароити якхела фароҳам орад ва онҳоро бо қоидоҳои рафтори ягона ба таъзам дарорад. Вале бояд зикр кард, ки озодии фаъолияти соҳибкорӣ мутлақ на буда, мумкин аст аз тарафи қонунгузор ба манфиати ҷамъият махдуд карда шавад. То қабули Кодекси граждани (қисми 1) тартиби иҷозатдииҳои намудҳои алоҳидай фаъолияти соҳибкорӣ аз тарафи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи

фаъолияти соҳибкорӣ" аз 23 декабри соли 1991 ва бо иловаи тағириотҳо аз 14 декабри соли 1996 муқаррар карда шуда буд.

Сарчашмаи ҳуқуқии соҳибкориро қонунгузории он, яъне маҷмӯи санадҳои ҳуқуқие, ки дар он меъёрҳои ҳуқуқ, ифода карда мешаванд, ташкил медиҳад. Дар самти танзими ҳуқуқии муносабатҳои фаъолияти соҳибкорӣ дар қатори Конститутсия дигар санадҳои меъёри ҳуқуқӣ аз қабили қисмҳои якими Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон (30.06.1999), қисми дуом (11.12.1999) ва қисми сеом (1 марта соли 2005); Кодекси мурофиавии иқтисодӣ; Қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи рақобат ва маҳдуд карданни фаъолияти инхисорӣ дар бозори мол" (29.11.2000); "Дар бораи ҳочагиҳои деҳқонӣ (фермерӣ)" (15.03.2016); "Дар бораи ҷамъияти дорон масъулияти маҳдуд" (10.05.2002); "Дар бораи ҷамъиятиҳои саҳҳомӣ"; "Дар бораи ҳимоя ва дастгирии давлатии соҳибкорӣ"; "Дар бораи минтақаҳои озоди иқтисодӣ" ва "Дар бораи мороторияни санчишҳои фаъолияти субъектҳои соҳибкорӣ дар соҳаҳои истеҳсолӣ" қабул гаштаанд.

Як нуқтаро зикр кардан ба маврид аст, ки дар давлатҳо, ки низоми ҳуқуқиашон

бо мақсади боз ҳам беҳтар ва хубтар фароҳам овардани шароити мусоиди ҳуқуқи иқтисодии ҳамкориҳои байни давлат ва соҳибкорон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи шарники давлат ва баҳши ҳусусӣ" қабул гардид, инчунин Шӯрои машваратии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба беҳтар намудани фазори сармоягузорӣ қарип 10 сол инҷониб фаъолияти карда истодааст. Дар баробари ин бо мақсади вазъи дастрасӣ ба манбаҳоҳи молиявӣ нисбати соҳибкороне, ки сармояни ибтидой надоранд, дар назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои додани қарзҳои имтиёзенок Муассисаи давлатии "Фонди дастгирии соҳибкории назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон" ва Муассисаи давлатии "Маркази татбиқи поиҳаҳои шарники давлат ва баҳши ҳусусӣ" фаъолият менамояд, ки аз буҷети давлат ва дигар сарчашмаҳо маблагузорӣ мешавад. Барои мисол тӯли солҳои 2013-2018 аз ҷониби фонди мазкур 161 поиҳа ба маблаги 222 миллион сомонӣ дастгирий ёфтааст. Дар ин радиғ санаи 23.10.2022 бо иштироки Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллиат, муҳтарам Эмомали Раҳмон дар шаҳри Кӯлоб муассисаи давлатии "Ташаккул

**Рӯзи Конститутсияи
Ҷумҳурии Тоҷикистон
муборак бошад!**

англо-саксонӣ мебошанд, қоиде вуҷуд дорад ва мувофиқи он агар қонуне дар амал татбиқашон дидо нашавад, онро қонуни "муదар", агар татбиқашон дар амал дидо шавад, онро қонуни "зинда" номгӯзорӣ кардаанд. Бо овардани чунин мисол, мақсад аз он иборат аст, ки тамоми санадҳои меъёри ҳуқуқии дар болозикрӯдае, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бо назардошти меъёрҳои ҳуқуқии Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул шудаанд, татбиқи амалии онҳоро дар тамоми соҳаҳо ва қаламрави кишваронамон ба таври васеъ мушоҳида кардан мумкин. Тасдиқи гуфтаҳои боло дар он ифода мегардад, ки 14 октябри соли 2014, Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллиат, муҳтарам Эмомали Раҳмон бо мақсади тақони нав бахшидан ба рушди соҳибкорӣ, беҳбудии фазори сармоягузории кишвар дар фарҷоми мулӯқоти судманди худ бо соҳибкорони сармоягузорон ҷунун гуфта буд: "Пешниҳод мекунам, ки ба ҳо-тири заҳматҳои қашидаи Шумо дар роҳи ободии Ватан ва ҳамчун рамзи дастгирии фаъолияти содиқонаву соғдилонаатон 14-уми октябр дар мамлакат Рӯзи соҳибкорон эълон карда шавад". Бо ин мақсад дар 14.10.2015 бо иштироки Президенти кишваронамон нахустин солгарди Рӯзи соҳибкорон таҷуил гардид, ки дар он бурду боҳт дар ин саамti ироа карда шуд.

Дар ҷумҳурӣ беш аз даҳ сол ин ҷониб дар бахши соҳибкорӣ марҳила ба марҳила испоҳот идома дорад ва он низоми иҷозатдииҳӣ, бақайдигӣ, азқайдарорӣ, мороторияни санчишҳои соҳибкории истеҳсолӣ, заминai ҳуқуқию иқтисодии шарники давлат ва баҳши ҳусусӣ, низоми андозандӣ ва санчишҳоро дар бар мегирад. Дар як соли охир қарип 688 нафар зиёд шудани таъодди соҳибкорон худ шаҳодати саҳами назаррасе нагузоранд.

Дар ҷумҳурӣ беш аз даҳ сол ин ҷониб дар бахши соҳибкорӣ марҳила ба марҳила испоҳот идома дорад ва он низоми иҷозатдииҳӣ, бақайдигӣ, азқайдарорӣ, мороторияни санчишҳои соҳибкории истеҳсолӣ, заминai ҳуқуқию иқтисодии шарники давлат ва баҳши ҳусусӣ, низоми андозандӣ ва санчишҳоро дар бар мегирад. Дар як соли охир қарип 688 нафар зиёд шудани таъодди соҳибкорон худ шаҳодати саҳами назаррасе нагузоранд.

КОНСТИТУСИЯ НИШОНАИ МУҲИМИ ДАВЛАТ- ДОРИСТ

Дар ҷодаи давлатдорӣ нақш ва мавқеи Конститутсия хеле муҳим ҳаст, зеро он муйакунандаи салоҳиятҳои мақомоти давлатӣ, иқтидори сиёсӣ ва кафолатдиҳандай химояи ҳуқуқи озодиҳои инсон мебошад. Бинобар ин, баъд аз мустақаб гардидан барои муайян намудани шаклу низоми идоракунӣ ба Ҷумҳурии Тоҷикистон зарур буд, ки Конститутсияи нав қабул намояд.

Новобаста аз вазъияти бисёр ҳассосу душвори солҳо аввали навадуми аспи гузашта, бо азму иродаву заҳматҳои беандозаи Сарвари мамлакат Эмомали Раҳмон гурӯҳи корӣ лоиҳаи Қонуни асосиро омода ва пешнӯҳои намуд. 6 ноябр соли 1994 дар таърихи давлатдорӣ аввалин моротба бо роҳи раъйпурсии умумиҳалӣ Конститутсияи кишвар қабул гардид ва ҷомеаи ҷаҳонӣ онро дар қатори панҷ конститутсияи беҳтарини дунё эътироф намуд.

30 сол қабл зарурати қабули нахустин Конститутсияи давлатии соҳибистиколи Тоҷикистонро қадом заминаҳои фароҳам оварданд. Яке аз заминаҳои асосӣ соҳибистиколӣ гардидани Ҷумҳурии Тоҷикистон дар сатҳи Конститутсияи ба расмият даровардани он буд, зеро Конститутсия яке аз нишонаҳои муҳими давлатҳо мебошад. Бе Конститутсия давлатдориро тасаввур кардан номумкин аст.

Ҳамчунин, зарур буд, ки мақсади давлати соҳибистиколӣ, ҳамчун давлатӣ, ҳуқуқбунёд, дунявӣ ва иҷтимоӣ дар Қонуни асосии он сабт гардад. Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯзҳои нахустини соҳибистиколӣ, ҳамчун давлати демократӣ, ҳуқуқбунёд ва дунявӣ дар Конститутсияи қонунҳои дигар принсипҳои башардӯстиву инсонпарварӣ, озодона кору зиндагӣ карданни инсонҳоро тарҳрезӣ намуда, ҷиҳати дар амал татбиқ гардидани онҳо пайваста қушиш мекунад.

Тоҷикистон қонунҳои худро ба талаботи Конститутсияи муносабатҳои зикрӯда мутобиқ намуда ва ин раванди идома дорад. Бо дарназардошти дигаргуниҳои сиёсии иқтисодӣ дар кишвар, солҳои 1999, 2003 ва 2016 ба Конститутсия тағириру иловаҳо ворид карда шуданд. Инчунин, моҳи феврали соли 2011 бо Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Концепсияи пешгӯии инкишофи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ҷиҳати иҷрои он соли 2012 аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон шаш барномаи давлатии инкишофи соҳаҳои гуногуни қонунгузорӣ барои солҳои 2012-2015 таҳия ва тасдиқ шуданд. Маҳз башарофати ин иҷlosiasi таъриҳӣ, ки соҳтори конститутсионӣ барқарор ва қонунияти тартибот ҷорӣ шуд, имкон фароҳам омад, ки дар саамti таҳияи лоҳияи Конститутсия оғоз гардад.

Бо қарори Иҷlosiasi XVII Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳайати нави Комиссияи конситутсионӣ бо роҳбарии Сарвари давлат-Раиси Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомали Шарифович Раҳмонов таъсис ёфт ва моҳи ноябр соли 1993 гурӯҳи корӣ аз ҷониби Раёсати Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон созмон дода шуд.

Ҳангоми таҳияи лоиҳаи Конститутсия гурӯҳи корӣ шароиту ҳусусиятҳои мамлакат ва принсипу меъёрҳои ҳуқуқи байнамилалиро пурра ба инобат гирифт. Конститутсия ба шумули қонуни олии давлат дар низоми қонунҳои дар сатҳи олий қарор доранд ва меъёрҳои он муносабатҳои бунёдии ҷомеааро танзим менаомянд.

Дар моддаи даҳуми он таъқид шудааст, ки "Конститутсияи Тоҷикистон эътибори олии ҳуқуқӣ дорад ва меъёрҳои он мустақиман амал мекунанд. Қонунҳо ва дигар санадҳои ҳуқуқие, ки хилоғи Конститутсияанд, эътибори ҳуқуқӣ надоранд". Пеш аз ҳама, Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд китоби рӯймизии ҳар нафар бошад.

**Ҳанифа ШАРИФОВА,
ассистенти кафедраи химия ва
методикаи таълими он**

Истиқололи давлатӣ бузургтарин ва муқаддастарин неъмат, нишонаи олии ҳувияти миллӣ, ифтихор ва номуси ватандорӣ, рамзи ҳастии миллати бостонӣ ва соҳибихтиёригу соҳибдавлати тоҷикон ва асоси ҳушбахтигу сарбаландии сокинони Тоҷикистон мебошад.

ПОРАЕ АЗ ВАСИЯТҲОИ КУРУШИ ҚАБИР БА ПИСАРАШ

- Эй писари ман! Некӯкор бош, на бадкор; зоро ҳиндагонии инсон ҷовидон нест ва ҳеч чиз аз кирдори нек шоистатар намебошад.

- Эй писари ман! Бишнав туро мегӯям, ки беҳтарин бажшишҷо фарогирӣ ва фародиҳӣ (таълим ва таъаллум) аст; зоро молу миқнат (сарват, нерӯ, тавонгарӣ) поён пазирад ва ҷаҳор-поён бимиранд, вали дониш ва парвариш боқӣ монад.

- Эй писари ман! Бо зани фарзона ва шармгин арӯсӣ кун ва ўро дӯст бидор ва ҳуд ба-

рои ҳуд зан баргузин ва зани дигареро фиреб мадеҳ, то равонат гунаҷкор нагардад.

- Мардеро ба домодии ҳуд баргузин, ки некӯӣ, дуруст ва доно бошад. Агар бисёр мискин аст, бисёр айб нест, молу миқнат аз Яздон бирасад.

- Ҷун ҳуший расад, бисёр ҳушиуд ва ғарра машав, ва ҷун саҳти расад, ғамгин ва афсурда мабош; зоро ҳар ҳуший як нокушӣ ва ҳар некӣ як бадӣ дар пай дорад.

- Ба молу меҳнати касе ҷашм майандоз; зоро молу ҳушии ҷаҳон монанди мурғе аст, ки аз ин дараҳт ба он дараҳт нишинаид ва ба ҳеч шоҳе намонад.

- Дастан аз дӯзӣ ва танбалӣ ва ҳавову ҳавасҷои нағсонӣ бидор; зоро ҳар қас, ки некӣ қунад, подоши неке ёбад, ва ҳар ки бадкор гашт, ба саҳони саҳт ҳоҳад расид.

- Нисбат ба падару модари ҳуд фармонбардор бош; зоро

мард то падару модараш ҳиндаанд, монанди шеро аст, ки осуда дар беша ғунуда ва аз ҳеч кас бим надорад.

- Он чӣ бар ҳуд нек надонӣ, ба дигарон низ нек нашмор.

- Агар туро фарзандест, ба мадраса бифрист ва ба фарғирӣ (таҳсилӣ) дониш бигумор; зоро илму дониш ҷашми равшан аст.

- Асабонӣ мабош; зоро марди асабонӣ монанди оташ аст, ки дар беша ба рафғӯзанд ва тару ҳушкро бо ҳам бисӯъонад.

- Душмани қӯҷнаро дӯсти нав масоз; зоро душмани қӯҷна монанди мори сиёҳ аст, ки баъд аз сад сол интиқомро фаромӯш нақунад.

- Мағрут ва ҳудписанд мабош; зоро инсони мағрут ҷун машки пури бод аст, (ки) агар боди он ҳолӣ шавад, ҷизе боқӣ намонад.

- Он чиро, ки гузаштааст, фаромӯш кун, ва ба он чӣ, ки нарасида ранҷу андӯҳ мабар.

- Сухан ба мавқеъ бигӯ; зоро басо сухан гӯфтан беҳтар аз ҳомӯши, ва басо ҳомӯши беҳтар аз сухан гӯфтан аст.

(Манбаъ: Китоби "Курӯши Қабир", навиштаи Мери Бойс (Mary Boyce))

СОПРӯЗ ҲУҶАСТА БОД!

Маъмурият, ҳайати профессорону устодон, кормандон ва донишҷӯёни Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ, инчунин ҳайати эҷодии рӯзномаи "Анвори Ҷониш" омӯзгорон ва кормандони зерини донишгоҳро, ки моҳи ноябри солиёни ғуногун таваллӯд шудаанд, табрику таҳният гуфта, аз даргоҳи Яздони пок барояшон тансиҳатӣ, умри бардавом, сари баланд, тани неруманд ва дар кору фаъолияташон комёбихои беназирро таманно доранд. Бигузор ҳамеша ҷун кӯҳҳои Помир сарбаланд, ҷун Рӯдакӣ ҳушбাই, ҷун Саъдӣ дарозумр, ҷун Ҳофиз шуҳратманд ва ҷун Ҷомӣ хоккор бошад! Ҳеч гоҳ БАҲТ ва ХИЗР кошонан шуморо тарқ насозанд! Мисли гулҳои баҳорӣ, ки ҳама саросар зебо ҳастанд, зебо бимонед. Ҳушиву ҳурсанд, ки беҳтарин ҳамсафари инсонанд, доим ҳамсафаратон бол!

Бигузор дар умратон баракат ва дар қасбатон муваффқият пайваста амалӣ гардад.

1. РАҲМАТОВ УМЕД, 01.11.1983, ассистенти кафедраи назарияи иқтисодӣ;
2. НАЗАРОВ ШОДӢ, 01.11.1993, нозирӣ тестӣ;
3. СИРОЧИДДИНИ ДАВЛАТАЛӢ, 01.11.1991, ассистенти кафедраи математика ва методикан таълими он;
4. МУРОДОВ АМИРАЛӢ, 02.11.1953, саромӯзгори кафедраи таҳсилоти томактабӣ;
5. ОДИНАЕВА СИТОРА, 03.11.1984, ассистенти кафедраи назарияи иқтисодӣ;
6. БАХТОВАРИ АНВАР, 04.11.1991, ассистенти кафедраи география ва сайёҳӣ;
7. ИСМОИЛОВА МУБОРАҚ, 04.11.1963, ассистенти кафедраи химия ва биология;
8. ПИРАКОВА НАСИБА, 05.11.1988, ассистенти кафедраи илмҳои компютерӣ;
9. ҲУДОЁРОВ ҶУРБОН, 05.11.1946, саромӯзгори кафедраи химия ва биология;
10. САЙДАЛИЕВ АБДУЛАЗИЗ, 05.11.1948, саромӯзгори кафедраи физика математика таълими он ва технологияи материалҳо;
11. ШЕРОВА ИДИГУЛ, 05.11.1972, лаборантни кафедраи география ва сайёҳӣ;
12. ГУЛОВ РУСТАМ, 07.11.1981, сардори Раёсати тарбия;
13. РАҲИМОВА САВРОНӢ, 08.11.1945, номзади илмҳои педагогӣ, дотсенти кафедраи забонҳои мусоирӣ рус;
14. ЛОИҚОВ ҲУШҚАДАМ, 08.11.1994, мутахассиси Раёсати илм ва инноватсия;
15. РАҲИМОВА САРВИНОЗ, 09.11.1992, ассистенти кафедраи илмҳои компютерӣ;
16. ҲУСМОНЗОДА СОРБОН, 09.11.1994, ассистенти кафедраи сиёсатшиносӣ;
17. КЕНҶАЕВА ОЗОДА, 11.11.1964, саромӯзгори кафедраи забони тоҷикӣ;
18. ҶУРБОНАЛИИ САИД, 11.11.1992, ассистенти кафедраи тарбияи ҷисмонӣ ва матодикан таълими он;
19. НАЗАРОВА РУЖШОНА, 12.11.1981, ассистенти кафедраи забони русӣ;
20. ҶУРБОНОВ НЕКРӯЗ, 13.11.1992, ассистенти кафедраи иқтисод ва идора;
21. АМИРОВ ФАЙЗУЛЛОХУҶА, 13.11.1965, саромӯзгори кафедраи фалсафа;
22. ШАМШОДИ ҶАМШЕД, 14.11.1993, ҷонишини декан онд ба таълими факултети филологияи тоҷик ва журналистика;

23. РАФИЕВ САФАРХОН, 14.11.1983, номзади илмҳои педагогӣ, ноиби ректор онд ба илм ва инноватсия;

24. АРБОБОВ ҶАМОЛИДДИН, 15.11.1960, посбон;

25. САФАРОВ ҲОЛМАД, 16.11.1960, саромӯзгори кафедраи таърихи ҳалқи тоҷик;

26. НУРМАТОВ НЕҶМАТУЛЛО, 17.11.1989 ассистенти кафедраи назарияи иқтисодӣ;

27. РАҲИМОВА ҶУРБОНӢ, 17.11.1978, ассистенти кафедраи иқтисод ва идора;

28. ДАВЛАҲМАДОВА ОБИДАМО, 18.11.1976, фаррош;

29. АЗИМОВ САИДИБРОҲИМ, 19.11.1958, саромӯзгори кафедраи илмҳои компютерӣ;

30. МИРЗОЕВА БУНАФША, 22.11.1974, ассистенти кафедраи таҳсилоти иғтиҳодӣ;

31. РАСУЛОВА ЛУТФИЯ, 22.11.1988, номзади илмҳои иқтисодӣ, декани факултети иқтисод ва идора;

32. САЙДАМИРОВА МУҶАДДАС, 22.11.1955, саромӯзгори кафедраи забонҳои ҳориҷӣ;

33. АБДУЛЛОЕВ НАСРУЛЛО, 24.11.1986, номзади илмҳои сиёсӣ, мудири кафедраи фалсафа;

34. ЛУҶМОНОВА НИГИНА, 24.11.1961, фаррош;

35. РАҲМАТОВА РАЙҲОНГУЛ, 25.11.1970, ассистенти кафедраи физика, матодикан таълими ва технологияи материалҳо;

36. ҲУСЕЙНЗОДА АМИНҶОН, 26.11.1986, декани факултети таърихи ҳуқуқ ва муносибатҳои байналмилалӣ;

37. БОБОЕВА ТАБАССУМ, 27.11.1987, коргузори кафедраи назарияи иқтисодӣ;

38. ГУЛОВ САТТОР, 28.11.1962, мудошиби шуъбаи ҳисоб;

39. ВАТАНОВА ГУЛ, 30.11.1969, фаррош;

40. ҲАСАНОВ МАҲМАДСАИД 30.11.1989, ассистенти кафедраи фалсафа.

